

Perspectiefnota

2020-2023

GEMEENTE STEENBERGEN

Inhoud

Inhoud	3
1. Voorwoord	4
2. Opbouw van deze perspectiefnota.	6
3. Financieel beeld.....	7
4. Ontwikkelingen in de programma's.....	13
4.1 Programma Mens en Samenleving	14
4.2 Programma kunst, cultuur en erfgoed.....	21
4.3 Programma Fysieke leefomgeving en Duurzaamheid	24
4.4 Programma Economie, toerisme en recreatie	32
4.5 Programma Bestuur en Dienstverlening.	35
5. Opvolging moties	40
6. Investerings	42
Bijlage 1 organisatieontwikkeling.....	43
Bijlage 2 ontwikkelingen afvalstoffen(heffing).....	50
Bijlage 3 herijking sub begroting sociaal domein.....	52
Bijlage 4 Doorrekening Raadsprogramma Aan de Slag!	55
Bijlage 5 vervangingsinvesteringen	56

1. Voorwoord

Hierbij bieden wij u de Perspectiefnota 2020 aan. Met deze perspectiefnota schetsen we de ontwikkelingen die in de periode 2020 – 2023 van belang zijn en die leiden tot voorstellen voor budgetaanpassing. Het raadsprogramma Aan de Slag! is hierin – op hoofdlijnen - verwerkt. Op weg naar de begroting worden de voorstellen verder uitgewerkt en verfijnd.

De perspectiefnota is een document waarmee de raad kaders stelt voor het opstellen van de begroting 2020-2023. Zowel beleidsinhoudelijk als financieel. Daarmee verschuift het politiek debat steeds meer van de begroting naar de perspectiefnota. Vorig jaar is de lijn ingezet om bij de perspectiefnota vooruit te kijken. De nota bevat geen voorstellen over het lopende jaar. Daarvoor stellen wij een Tussenrapportage op. De Tussenrapportage wordt behandeld in oktober.

Voor onze belangrijkste bron van inkomsten, de algemene uitkering, hebben wij ons gebaseerd op de decembercirculaire 2018. De doorrekening van de meicirculaire 2019 was niet tijdig beschikbaar. De gevolgen van de meicirculaire 2019 worden – zoals gebruikelijk de laatste jaren - via raadsmededeling aan de raad kenbaar gemaakt.

Wij zijn erin geslaagd u een perspectiefnota aan te bieden die voor elke jaarschijf positief uitpakt. Daarmee kunt u als raad, naast de noodzakelijke bijstellingen in het bestaande beleid, ook invulling geven aan de ambities van het nieuwe raadsprogramma Aan de Slag! Om investeringen te kunnen doen die voortvloeien uit de Toekomstvisie bouwen we een stelpost op voor ambities uit de samenleving. Deze stelpost bouwt in de periode 2021-2023 op van € 250.000 naar € 750.000 structureel. Dat geeft een investeringsvolume van ongeveer € 15 miljoen.

Met de transitie van de ambtelijke organisatie en de daarbij behorende budgetten die in deze nota worden voorgesteld, wordt de capaciteit in balans gebracht met de uitdagingen in onze samenleving en de ambities in het raadsprogramma Aan de Slag! Daarmee hebben we een belangrijke randvoorwaarde ingevuld.

Een van de belangrijke opgaven waar we voor staan is de transformatie van het Sociaal Domein. Het versterken van de eigen kracht staat hierin centraal. Met het vaststellen van deze perspectiefnota versterken we de eerste lijn zodat we complexe problematiek snel kunnen signaleren en de noodzakelijke zorg hierop kunnen afstemmen. Daarmee beogen we dure maatwerkvoorzieningen te voorkomen. De financiële effecten zijn vertaald in een herijkte sub begroting sociaal domein.

De afgelopen jaren is veel incidenteel budget beschikbaar gesteld vanuit reserves. Dat was nodig. Bijvoorbeeld voor het wegwerken van achterstanden, het voldoen aan wettelijke verplichtingen, het opvangen van budgetoverschrijdingen (jeugd) en het verstevigen van de risicoreserve.

Voor de komende jaren doen we nog een beroep op onze reserves. Ontwikkelingen met incidentele gevolgen voor het budget vangen we – waar mogelijk – op met de beschikbare reserves. De effecten op onze reservepositie en de vrije ruimte zijn voor de komende jaren

inzichtelijk gemaakt. Rekening houdend met alle bestaande claims en de nieuwe voorstellen uit deze nota heeft de raad een vrije ruimte in de Algemene Reserve beschikbaar van € 4,5 miljoen.

Samengevat geeft deze perspectiefnota een mooi beeld. De ambities van het nieuwe raadsprogramma kunnen worden opgepakt en er is ruimte om invulling te geven aan ambities die komen uit de samenleving. Een mooi perspectief. Dus: Aan de Slag!

Het college van burgemeester en wethouders.

2. Opbouw van deze perspectiefnota.

Beleidsinhoudelijk

De opbouw van deze perspectiefnota sluit aan bij de programma-indeling van onze begroting. In hoofdstuk 4 zijn alle relevante ontwikkelingen in beeld gebracht. Elk programma gaat in op de grote opgaven. Deze opgaven zijn voor het eerst opgenomen in de begroting 2019. Daarin zijn onze eigen ambities in het nieuwe raadsprogramma Aan de Slag! leidend, maar worden ook ingegeven door mondiale, landelijke en regionale ontwikkelingen, zoals het Interbestuurlijk Programma (IBP) en Veerkrachtig Bestuur. Waar mogelijk wordt voor elke opgave in beeld gebracht wat we willen bereiken (maatschappelijk effect), wat we daarvoor gaan doen en wat de impact is op het budget. Op weg naar de begroting wordt de informatie verder concreet gemaakt. Wij komen met een set van effectindicatoren waarmee de raad de kaderstellende en controlerende rol kan verstevigen.

Financieel

Alle financiële informatie hebben wij gebundeld in hoofdstuk 3 van de nota. Daarin wordt een totaalbeeld gegeven van alle mutaties ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting 2019 en wordt een beeld gegeven van de reservepositie. De informatie is als volgt opgebouwd:

- Bepalen van het financieel vertrekpunt
- De technische uitgangspunten (de parameters die we gaan gebruiken voor het opstellen van de begroting)
- Het financieel beeld na verwerking van alle voorstellen
- De reservepositie
- De financiële risico's.

Bij de voorstellen voor budgetaanpassing wordt onderscheid gemaakt tussen voorstellen voor *noodzakelijke* aanpassingen en *gewenste* aanpassingen. De noodzakelijke aanpassingen kunnen worden gezien als bijstellingen in het bestaand beleid. De gewenste aanpassingen als voorstellen voor nieuw beleid.

Onderbouwingen

Mede ingegeven door de evaluatie van de planning en control producten hebben wij in deze nota extra aandacht geschonken aan de onderbouwing van de voorstellen. Dat heeft geresulteerd in een nota die wat omvangrijker is dan in voorgaande jaren. We hebben daarbij zoveel mogelijk getracht om de kerninformatie op te nemen in het betreffende programma en – waar nodig – verdiepende informatie in bijlagen.

Moties

Periodiek wordt inzicht gegeven in de opvolging van moties. Op het maandelijkse overzicht is te zien dat een deel van de moties op dit moment nog in behandeling is. Voor een drietal moties bevat deze perspectiefnota concrete voorstellen. In hoofdstuk 5 worden deze toegelicht.

3. Financieel beeld

In dit hoofdstuk treft u de volgende onderwerpen aan. Allereerst wordt het vertrekpunt bepaald, Vervolgens bepalen we de financieel technische uitgangspunten die zijn gehanteerd. Daarna worden de voorstellen van deze nota toegevoegd aan het vertrekpunt. We eindigen met de impact van de voorstellen op de reservepositie en de risico's.

Bij de financiële overzichten hebben wij verwijzingen opgenomen naar de toelichtingen.

Vertrekpunt

Het vertrekpunt voor deze perspectiefnota 2020 wordt bepaald door de stand van de begroting 2019, aangevuld met de verwerking van de september- en decembercirculaire 2018, de besluitvorming van college of raad tot op dit moment, de bijstellingen als gevolg van autonome ontwikkelingen en technische correcties.

	2020	2021	2022	2023
1 Stand begroting 2019	-189.000	-514.000	-728.000	-728.000
2 Verwerking septembercirculaire 2018	-139.000	-78.000	-120.000	-359.000
<i>Waarvan op te nemen als besteding (oormerken)</i>				
Rijksvaccinatieprogramma	40.000	40.000	40.000	40.000
Voorschoolse voorziening peuters	-25.000	-38.000	-38.000	-38.000
Extra handhaving peuterspeelzalen / gastouders	12.000	12.000	12.000	12.000
Aanpassing integratieuitkering participatie	77.000	65.000	-5.000	0
Aanpassing gemeentelijke bijdrage participatie	39.000	-32.000	-12.000	0
3 Extra uitkering BUIG	-1.306.000	-1.395.000	-1.481.000	-1.389.000
<i>Waarvan (voorlopig) geoormerkt voor sociaal domein</i>	719.000	747.000	790.000	744.000
4 Verwerking decembercirculaire	-560.000	-562.000	-581.000	-633.000
<i>Waarvan op te nemen als besteding (oormerken)</i>				
Sportcombinatiefunctionarissen	18.000	18.000	18.000	18.000
Indexering voor lonen en prijzen	648.000	652.000	655.000	655.000
Bijstellingen autonoom/wettelijk/correctie				
5 Extra opbrengsten OZB a.g.v. areaaluitbreiding	-101.000	-111.000	-121.000	-131.000
Indexering OZB, belastingen, huren en pachten (2%)	-110.000	-110.000	-110.000	-110.000
6 Correctie kapitaallasten	26.000	35.000	40.000	59.000
7 Capaciteit n.a.v. areaalontwikkelingen (inhaalslag)	108.000	108.000	108.000	108.000
Capaciteit n.a.v. areaalontwikkelingen (jaarlijks)	50.000	100.000	150.000	200.000
Vertrekpunt voor PPN 2020	-693.000	-1.063.000	-1.383.000	-1.552.000

Toelichting op de posten

1. Dit is het eindsaldo van de jaarschijven 2020 tot en met 2022 uit de programmabegroting 2019, vastgesteld op 8 november 2018. De jaarschijf 2023 is hieraan toegevoegd.
2. De septembercirculaire 2018 voor de algemene uitkering gemeentefonds was nog niet verwerkt in de begroting 2019 - 2022. Over de gevolgen van de septembercirculaire is de raad geïnformeerd met raadsmededeling RM 1804832 van 23 oktober 2018. In deze circulaire staan posten die we – rekening houdend met bestaand beleid en / of bestaande afspraken met verbonden partijen - oormerken. Dit geldt voor het rijksvaccinatieprogramma,

voorschoolse voorziening peuters en extra toezicht peuterspeelzalen. Verder zijn van rijkswege verschillende correcties aangebracht in de bijdrage voor het participatiebudget.

3. Met raadsmededeling RM1804832 hebben wij de raad geïnformeerd over de substantieel hogere uitkering BUIG (gebundelde rijksuitkering voor de bijstandslasten). Daarbij hebben wij aangegeven bij de perspectiefnota 2020 te komen met nadere voorstellen. Op dat moment hebben wij het *voorlopig* standpunt gehuldigd dat de hogere bijdrage deels geoormerkt moet worden voor het sociaal domein (respectievelijk € 719.000, € 747.000, € 790.000 en € 744.000 en deels ingezet wordt als dekking voor de overige ambities (respectievelijk € 587.000, € 648.000, € 691.000 en € 645.000). De voorstellen zijn opgenomen in de herijking van de sub begroting sociaal domein. Zie hiervoor de informatie bij het programma Mens en Samenleving en de afzonderlijke bijlage met de cijfers van de herijking. Bij de verwerking van de voorstellen herijking begroting sociaal domein wordt dit voorlopig standpunt gecorrigeerd.
4. De decembercirculaire 2018 algemene uitkering gemeentefonds was, net zoals de septembercirculaire, nog niet verwerkt in de begroting 2019-2022. In deze uitkering zit de compensatie voor extra sportcombinatie functionarissen. Deze bedragen worden geoormerkt voor dit doel. Ook zit in deze uitkering de compensatie voor lonen en prijzen voor 2020 en verder. Voor de CAO ontwikkeling gaan we uit van een verhoging van 2,5% voor 2020. Voor de prijsontwikkeling hanteren we 2%. De percentages zijn gebaseerd op de CAO ontwikkelingen voor gemeenten en gegevens van het CPB Economisch Plan van maart 2019. Het CPB raamt een inflatie van 1,4%. Echter voor 2019 wordt de inflatie hoger ingeschat (2,3%) dan waarmee wij in onze begroting 2019 rekening hebben gehouden (1,5%). Om de begroting op het gewenste prijspeil te houden is een indexering nodig van 2%. Wij gaan er voor deze perspectiefnota van uit dat de compensatie in de algemene uitkering toereikend is. Op weg naar de begroting wordt deze post verder verwerkt op detailniveau.
5. Voor 2020 houden wij voor de OZB opbrengsten rekening met uitbreiding van het areaal. Dat is gebaseerd op een jaarlijkse toename met 100 wooneenheden per jaar over de periode 2020-2023. Verder wordt de indexering van de OZB, belastingen, leges en overige opbrengsten meegenomen voor het inflatiepercentage van 2%. Het gaat om een totaalbedrag aan opbrengsten van ongeveer € 5,5 miljoen.
6. Bij de besluitvorming over de samenwerking ICT hebben wij geconstateerd dat er een correctie nodig was voor de kapitaallasten. Deze correctie (€ 20.000 voor 2020, 2021 en 2022 en € 37.000 voor 2023) is betrokken bij de financiële onderbouwing van het voorstel inzake de samenwerking ICT. Dit voorstel is in de raadsvergadering van 23 mei 2019 behandeld. Verder hebben wij de vervangingsinvesteringen voor de komende vier jaar aangepast naar het huidige prijsniveau. Zo zijn alle vervangingen (met name voertuigen en bijbehorend materieel voor het onderhoud) geborgd. Voor 2020 betekent dit een correctie van € 6.000, oplopend naar € 22.000 in 2023. Een overzicht van de vervangingsinvesteringen is opgenomen in de bijlagen.
7. De gemeente Steenbergen groeit. Het aantal inwoners stijgt jaarlijks met 150. Om ervoor te zorgen dat de dienstverlening richting de inwoners en bedrijven op het gewenste peil blijft vertalen de meeste gemeenten de areaalgroei ook naar de benodigde formatie. De areaalgroei leidt tot een hogere algemene uitkering en hogere belastingopbrengsten. In Steenbergen is van een dergelijke systematiek nog geen sprake. In recente begrotingen heeft er wel compensatie plaatsgevonden voor inwoners vanwege de toestroom van arbeidsmigranten, maar dit was veelal op ad hoc basis. Het niet toepassen van een dergelijke vaste systematiek leidt ertoe dat de jaarlijkse groei van inwoners en oppervlak opgevangen

moet worden binnen bestaande budgetten. Dit vertaalt zich in kwaliteitsverlies in onze dienstverlening en onderhoud van de openbare ruimte. Voor de areaalgroei in de openbare ruimte heeft de afgelopen jaren geen enkele compensatie plaatsgevonden. Dat wordt nu hersteld met een structurele correctie.

Na deze correctie willen we komen tot een vaste methode voor areaaluitbreiding. Waarbij we de toegestane areaaluitbreiding koppelen aan de jaarlijkse groei van het aantal inwoners. Bij een jaarlijkse groei van 150 inwoners is de toegestane groei ongeveer 0,6 - 0,7 formatieplaats per jaar¹. Dat leidt tot opname van een stelpost van € 50.000 jaarlijks. Omdat de groei ook jaarlijks doorwerkt in de algemene uitkering en belastingopbrengsten gaat het hier om een stelpost die cumulatief opbouwt. Loopt de groei niet in de pas met de raming, dan leidt dit tot verlaging van de stelpost. Dat wordt jaarlijks gezien bij de perspectiefnota.

Technische uitgangspunten (parameters)

Met de perspectiefnota leggen we de raad de kaders voor waarmee het college bij het opstellen van de begroting rekening moet houden. Een belangrijk punt daarbij zijn de uitgangspunten voor de begroting. Belangrijke parameters waarmee we de begroting toekomstbestendig houden. In Steenbergen.

- Inwoners: 25.150: in de jaren daarna oplopend met 150 per jaar
- Woningen: 10.427 : in de jaren daarna oplopend met 100 woningen per jaar
- De raming van de algemene uitkering wordt gebaseerd op de meicirculaire 2019.
- Lonen en sociale lasten: 2,5%
- Prijzen goederen en diensten: 2% (al eerder toegelicht)
- Huren, pachten, entreekaartjes e.d. 2%
- OZB: 2%
- Overige belastingen: 2%
- Rioolheffing, Afvalstoffenheffing en leges: 100% kostendekkendheid.

¹ Het aantal inwoners bedraagt nu ongeveer 25.050. Het aantal formatieplaatsen is ongeveer 160. Dat betekent per formatieplaats ongeveer 157 inwoners. Bij een stijging van 150 inwoners zou dit bruto een toegestane stijging betekenen van 0,95 formatieplaats. Maar een deel van onze formatie stijgt niet als het aantal inwoners toeneemt. Bijvoorbeeld bij overheadfuncties. Daarom passen we hiervoor een correctie toe van 30% zodat we uitkomen op 0,6-0,7 formatieplaats.

Financieel beeld na verwerking voorstellen

Hieronder is een overzicht opgenomen waarin alle voorstellen uit deze nota zijn verwerkt. De specificaties treft u aan bij de programma's in hoofdstuk 4. Bij de presentatie van de cijfers maken wij onderscheid in de noodzakelijke bijstellingen en voorstellen voor nieuw beleid.

	2020	2021	2022	2023
Vertrekpunt voor PPN 2020	-693.000	-1.063.000	-1.383.000	-1.552.000
Noodzakelijk bijstellingen programma 1 (hoofdstuk 4.1)	44.000	58.000	58.000	58.000
Noodzakelijk bijstellingen programma 2 (hoofdstuk 4.2)	0	0	0	0
Noodzakelijk bijstellingen programma 3 (hoofdstuk 4.3)	504.000	460.000	153.000	141.000
Noodzakelijk bijstellingen programma 4 (hoofdstuk 4.4)	0	0	0	0
Noodzakelijk bijstellingen programma 5 (hoofdstuk 4.5)	63.000	63.000	63.000	63.000
Totaal noodzakelijke bijstellingen	611.000	581.000	274.000	262.000
Voorstellen voor nieuw beleid programma 1 (hoofdstuk 4.1)	228.000	97.000	64.000	-6.000
Voorstellen voor nieuw beleid programma 2 (hoofdstuk 4.2)	52.800	83.000	83.000	0
Voorstellen voor nieuw beleid programma 3 (hoofdstuk 4.3)	164.000	201.000	171.000	71.000
Voorstellen voor nieuw beleid programma 4 (hoofdstuk 4.4)	30.000	30.000	30.000	30.000
Voorstellen voor nieuw beleid programma 5 (hoofdstuk 4.5)	276.000	586.000	886.000	1.136.000
Totaal voorstellen voor nieuw beleid	750.800	997.000	1.234.000	1.231.000
Totaal van alle voorstellen	1.361.800	1.578.000	1.508.000	1.493.000
Saldo perspectiefnota voor incidentele dekking	668.800	515.000	125.000	-59.000
Incidenteel te dekken	-755.800	-591.000	-263.000	0
Saldo perspectiefnota 2020	-87.000	-76.000	-138.000	-59.000

Een aantal voorstellen komt voort uit het nieuwe raadsprogramma Aan de Slag! In de bijlage 4 is de doorrekening opgenomen van dit programma. Alle bedragen hebben een plaats gekregen in deze nota.

Reserves

Hieronder is een overzicht opgenomen van de reserves. Dit overzicht is gebaseerd op de eindsaldi van de jaarstukken 2018 en geeft een doorkijk voor de komende jaren. In deze doorkijk zijn, naast alle bestaande claims vanuit de begroting 2019, ook alle voorstellen uit deze perspectiefnota meegenomen.

Reserves * € 1.000	31-12-2018	Mutatie	31-12-2019	Mutatie	31-12-2020	Mutatie	31-12-2021	Mutatie	31-12-2022
Doorkijk		2019	saldo	2020	saldo	2021	saldo	2022	saldo
Algemene reserve (vrije ruimte)	8.544	-1.239	7.305	-1.810	5.495	-726	4.769	-263	4.506
Reserve Transitie Organisatie	0	1.857	1.857	-614	1.243	-706	537	-357	180
Reserve Ruimtelijke Ontwikkeling	302	-302	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Economische Ontwikkeling	2.210	500	2.710	0	2.710	0	2.710	0	2.710
Reserve Beheer Openbare Ruimte	10.661	-4.217	6.444	-2.048	4.396	-326	4.070	-326	3.744
Bestemmingsreserve overig	13.220	-1.190	12.030	-640	11.390	-561	10.829	-508	10.321
Totaal	34.937	-4.591	30.346	-5.112	25.234	-2.319	22.915	-1.454	21.461

Algemene Reserve

Bij de perspectiefnota 2017 hebben wij de algemene dekkingsreserve laten vrijvallen ten gunste van de Algemene Reserve (€ 9,7 miljoen). Deze middelen zijn in de jaren 2017 en 2018 gericht ingezet om onze risicoreserve op peil te brengen (€ 1,3 miljoen), achterstanden in de handhaving weg te werken en op het vereiste wettelijk niveau te komen (€ 0,9 miljoen), de aanzet kunnen maken voor de transitie van de organisatie (0,6 miljoen), tekorten in de jeugdzorg te repareren (€ 0,9 miljoen) en de voorbereidingen te kunnen treffen van de Omgevingswet (€ 0,6 miljoen). Verder hebben wij verschillende projecten kunnen opstarten en uitvoeren om een impuls te geven aan het profiel van de gemeente Steenbergen (Expeditie Nassau, Zuiderwaterlinie, West Brabantse Waterlinie, Streekorganisatie Brabantse Wal).

De mutatie in 2019 bestaat uit de vorming van de Transitiereserve Organisatie (€ 2.261.000), de vrijval van het deel van de Bestemmingsreserve BOR waar geen verplichtingen op liggen (€ 2.271.000) en alle claims vanuit de begroting 2019. Ook de vrijval van de reserve Ruimtelijke Ontwikkeling is hierin meegerekend (€ 302.000).

De mutaties voor 2020 en verder bestaan uit de eerdergenoemde claims uit de begroting 2019 (uiteraard voor dat betreffende jaar) en de voorstellen uit deze nota.

Het verloop van de Algemene Reserve biedt inzicht in het verloop van de vrije ruimte waarover de raad kan beschikken.

Bestemmingsreserve Transitie Organisatieontwikkeling

In hoofdstuk 4.5 en bijlage 1 zijn de voorstellen opgenomen voor organisatieontwikkeling. Onderdeel daarvan is het vormen van een bestemmingsreserve Transitie Organisatie. Deze wordt in 2019 gevormd. Omdat de perspectiefnota gaat over 2020 en verder, nemen we de vorming van de reserve mee in de Tussenrapportage van dit jaar. De storting bedraagt € 2.261.000. Omdat er ook voor 2019 al een beroep wordt gedaan op deze reserve is de mutatie in 2019 € 1.857.000 (€ 2.261.000 minus € 404.000).

Reserve Ruimtelijke Ontwikkeling

Deze reserve wordt gevoed met positieve saldi van afgesloten grondexploitaties met als doel te kunnen investeren in infrastructuur (bovenwijkse voorzieningen). Vroeger kon er gespaard worden voor bovenwijkse voorzieningen door een opslag op de grondprijs. Tegenwoordig is dat niet meer toegestaan. Op het saldo rust nog een beperkt aantal kleine verplichtingen (€ 5.000). Dat zijn verplichtingen met een structureel karakter. Die worden opgenomen in de begroting, zodat het saldo kan vrijvallen ten gunste van de Algemene Reserve.

Reserve Economische Ontwikkeling

Deze reserve wordt gevoed met de AFC gelden die de Provincie uitkeert op basis van een bestuursovereenkomst. Voor iedere verkochte vierkante meter verstrekt de Provincie een bijdrage voor natuur en bovenwijkse voorzieningen in de omgeving van het AFC. Zo zijn de ecologische verbindingzones vanuit deze gelden gedekt. De verwachting is dat we de komende jaren nog bijdragen gaan ontvangen. Deze hebben we uitgesmeerd over de komende jaren (€ 500.000 jaarlijks). In deze nota hebben wij een voorstel opgenomen om vanuit deze reserve € 1,7 miljoen in te zetten voor infrastructurele voorzieningen. Zie hiervoor hoofdstuk 6, Investerings.

Reserve Beheer Openbare Ruimte

Een groot deel van deze reserve is apart gezet voor het opvangen van toekomstige afschrijvingslasten. Het gaat daarbij om ongeveer € 4,5 miljoen. Verder liggen er concrete verplichtingen onder voor € 3,9 miljoen, bijvoorbeeld voor het werk Centrum Haven Dinteloord, Haven de Heen, vorming van het baggerfonds en verschillende projecten in het kader van gebiedsgerichte aanpak. Op het resterend bedrag (€ 2.271.000) liggen op dit moment geen concrete verplichtingen. Wij hebben opdracht gegeven om in 2020 (begroting 2021) te komen tot een algehele actualisatie van de beheerplannen openbare ruimte. Daarbij geldt het uitgangspunt dat het beheer van onze openbare ruimte structureel verankerd moet worden in onze begroting. Het bedrag waar geen verplichtingen tegenover staan valt vrij ten gunste van de Algemene Reserve.

Bestemmingsreserve overig.

Het grootste deel van deze reserve wordt ingezet voor de dekking van toekomstige afschrijvingslasten (dekkingsreserve).

Risico's

In het beleidskader risicobeheersing en weerstandsvermogen (vastgesteld november 2017) is aangegeven dat we in elk document van de planning en control cyclus een update geven van de risico's. Bij het opstellen van de Jaarstukken 2018 is het risicoprofiel voor het laatst geactualiseerd. In de top 5 van de risico's (samen goed voor 2/3^e deel van het totaal) stonden:

1. Algemene Uitkering Gemeentefonds
2. Sociaal Domein
3. Aansprakelijkheid gegarandeerde geldleningen.
4. Decentralisatie onderwijshuisvesting
5. Tekorten bij verbonden partijen.

Bij het risico voor het sociaal domein zien we overall een lichte daling. In hoofdstuk 4.1 wordt ingegaan op de opgave Transformatie Sociaal Domein. Deze transformatie is ingezet, de begroting is herijkt. Er zijn verschillende maatregelen getroffen die het risico terugbrengen. De eerste effecten van deze maatregelen vertalen zich al voorzichtig in een lager beslag op dure voorzieningen. Wat betreft de uitkering BUIG. Deze staat in de volledige periode van de meerjarenbegroting op het niveau van de informatie van het Rijk van oktober 2018. Onlangs hebben wij nog een check gedaan of de BUIG uitkering, uitgaande van de beschikbare parameters, nog steeds op het zelfde niveau staat. Hoewel er in de jaren onderling wat fluctuaties te zien zijn, geeft het geen substantiële afwijkingen te zien.

Bij de overige risico's uit de top 5 zien we geen wijzigingen.

4. Ontwikkelingen in de programma's

4.1 Programma Mens en Samenleving

Mens en samenleving gaat over al onze inwoners. Kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen; iedereen telt mee. En iedereen moet ook op een prettige manier kunnen deelnemen aan de samenleving. Daarvoor zijn onze inwoners in eerste instantie zelf verantwoordelijk. Daar waar nodig zorgen wij voor ondersteuning, bijvoorbeeld door voorzieningen vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), jeugdzorg en armoedebeleid.

Opgaven

Leefbaarheid en kernen

Op 16 april 2019 hebben wij de bestuursopdracht vastgesteld. Hierover is de raad geïnformeerd (BM1901380). We streven naar sterke, zelfstandige gemeenschappen en kernen, en zelfredzame inwoners. De gemeente is een betrouwbare partner voor de inwoners van Steenberg. Inwoners betrekken we bij het maken van beleid en het nemen van besluiten.

Wat willen we bereiken?

- Ondersteunen en versterken sociale samenhang.
- Waar dat kan en waar inwoners dit willen, krijgen zij meer verantwoordelijkheid voor hun eigen sociale en fysieke omgeving.
- We betrekken inwoners bij het maken van ons beleid en onze plannen, zowel in het fysieke als in het sociale domein. Dat doen we vanuit het principe van “deep democracy” waarmee we ook de mening van de minderheid willen horen.

- Als gemeente zijn we een betrouwbare, benaderbare en transparante overheid. We zetten vanaf het eerste begin van nieuw beleid en plannen nieuwe vormen van participatie in.
- Ons gemeentelijk beleid en ons handelen sluit aan op actuele ontwikkelingen in de gemeente.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wij zijn in 2019 gestart met de in de bestuursopdracht benoemde acties. Er zijn kerncoördinatoren aangesteld. Het subsidiebeleid wordt herzien, het initiatievenfonds wordt herijkt. In 2020 wordt vooral ingezet op brede betrokkenheid bij het maken van en wellicht ook beslissen over nieuwe plannen.

Met een impuls in onze capaciteit kunnen wij de activiteiten voor 2020 naar verwachting realiseren.

Een risico vormt de beperkte capaciteit van onze kerncoördinatoren en onvermogen van de organisatie om hier meer capaciteit voor vrij te maken. Mogelijke oorzaken hiervoor: groei van het burgerinitiatief, hoge verwachtingen van de kerncoördinator, of een 'backoffice' die nog niet voldoende toegerust is voor deze manier van werken, waardoor de kerncoördinator vastloopt. Wellicht vraagt dit een extra capaciteitsclaim.

Transformatie Sociaal Domein

De bestuursopdracht Transformatie Sociaal Domein is op 26 maart 2019 vastgesteld. Hierover is de raad geïnformeerd (BM1901127). De opgave richt zich op de doorontwikkeling van formele en informele voorzieningen van welzijn en zorg. Deze ondersteunen inwoners die al dan niet tijdelijk niet op eigen kracht kunnen wonen en deelnemen aan de samenleving, zonder werk en inkomen raken, of problemen ondervinden bij het opgroeien en opvoeden van kinderen. We zetten in op het voorkomen daarvan.

Wat willen we bereiken?

- We willen sterkere sociale samenhang die inwoners en gezinnen in een kwetsbare positie ondersteunt, onderlinge steun binnen cliëntgroepen, en meer laagdrempelige ontmoetingsplaatsen.
- Inwoners kennen in hun eigen omgeving mensen die ze vertrouwen en die hen verder kunnen helpen. Iedere inwoner is verwijzer.
- Positieve gezondheid voor alle inwoners
- Ondersteuning en begeleiding sluit aan op de leefsituatie. Betekenisvolle dagbesteding geeft zin en zelfvertrouwen.
- Actuele beleids- en managementinformatie geeft sturing aan het gemeentelijke beleid en handelen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bij de bestuursopdracht is in 2019 een uitvoeringsprogramma opgesteld en in uitvoering genomen. Hiervoor zijn middelen en menskracht beschikbaar. De 'beweging naar voren' die we met de transformatie nog sterker dan voorheen inzetten, is vertaald in de Herijkte begroting Sociaal Domein (zie de herijkte begroting en de daarbij gestelde kaders elders in dit document). In 2020 zullen activiteiten en projecten meer en meer zichtbaar worden en impact krijgen:

- Algemeen: we volgen de ontwikkelingen nauwlettend, wat betreft aantallen cliënten en hun problematiek, en spelen daar waar nodig op in.
- Jeugd: In 2019 zijn onze jeugdprofessionals op volle sterkte gebracht. De samenwerking binnen Vraagwijzer en met het welzijnswerk is geïntensiveerd. De effecten hiervan worden zichtbaar in 2020. Er is lokaal expliciet aandacht voor vroegtijdig en preventief handelen door structurele inzet op scholen en een groter groepsaanbod voor veel voorkomende vragen. Regionaal werken we verder aan een goed functionerende veiligheidsketen.
- Wmo: In 2020 monitoren we de groei van het aantal cliënten en hun problematiek in de Wmo nauwlettend. Samen met onze partners zorgen we voor passende interventies en werken we aan de verschuiving van maatwerk naar meer collectief aanbod, onder andere door de samenwerking met lokale initiatiefnemers. We zetten in op dementie en sociale veiligheid, samen met onze partners in de zorg en de veiligheidsketen.
- Participatie: Iedereen doet mee, is het uitgangspunt. We brengen het aantal bijstandsgerechtigden verder terug en zetten in op in de zinvolle dagbesteding in de eigen omgeving, dus zo dicht bij mogelijk. Hiervoor zoeken we samenwerking met sociaal ondernemers in de gemeente. Wat betreft schulden en armoede intensiveren we de inzet op preventie en vroeg signalering, onder meer via de Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD).

Maatschappelijk Vastgoed

Voor het maatschappelijk vastgoed in de gemeente ontwikkelen we in 2020 een overkoepelende visie. In de aanloop naar deze visie stellen we medio 2019 een bestuuropdracht voor deze opgave vast. Ook de toekomstvisie moet mede richting geven aan de visie.

Wat willen we bereiken?

Maatschappelijk vastgoed staat ten dienste van de gemeenschap. We willen aansluiten bij wat inwoners hiermee in de toekomst willen. We willen dat voorzieningen toekomstbestendig zijn, passen bij wensen en behoeften van inwoners, duurzaam en voldoen aan de eisen van deze tijd. We willen daarom een breed kader en afwegingen voor beheer, exploitatie, onderhoud en vervanging, financiering, (huur)relatie met verenigingen (sport en cultuur) en maatschappelijke partners, zoals onderwijs en welzijn, over- of ondercapaciteit van voorzieningen, spreiding over de gemeente, rol van de gemeente en de gemeenschap, relatie met particulier initiatief, en maatschappelijk vastgoed dat niet in het bezit is van de gemeente. De eerder geformuleerde ambitie om de accommodaties energieneutraal te maken wordt betrokken in deze opgave.

Wat gaan we daarvoor doen?

We stellen in 2020 een overkoepelende visie op. We inventariseren het bestaande vastgoed, hoe het wordt gebruikt en wat inwoners ermee in de toekomst willen. Aan de hand daarvan doen we voorstellen om vastgoed te behouden of te verkopen, en stellen een investeringsagenda op.

Noodzakelijke bijstellingen

Vervangende en nieuwbouw Gummarusschool (N 2020 29.000 en vanaf 2021 58.000 structureel)

Er ligt een concrete aanvraag voorziening onderwijshuisvesting vanuit LPS / Gummarusschool. Deze wordt volgens de Verordening behandeld in 2019. Bij toekenning van de aanvraag, zal in 2020/2021 gebouwd worden. Er zijn vooralsnog geen reserves aangelegd om deze bouw te kunnen bekostigen. De gemeente heeft hierin een zorgplicht (wet op Primair Onderwijs/Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs). Er is een globale raming gemaakt voor deze investering. Het komt neer op een bedrag van ongeveer € 1 miljoen voor het gebouw en € 500.000 voor installaties. Op basis van de geldende afschrijvingstermijnen zijn de lasten voor de exploitatie berekend op € 29.000).

Integraal huisvestingsplan Onderwijs (IHP) (N 15.000 eenmalig)

Het projectbudget dat in 2017 is afgesproken op Brabantse Wal niveau is in 2019 volledig benut. Samen met de gemeenten Bergen op Zoom en Woensdrecht wordt gewerkt aan een Integraal Huisvestingsplan, waarin alle beleidsaspecten worden meegenomen. Het proces wordt ondersteund door een extern bureau. Om de werkzaamheden te continueren is een eenmalig aanvullend budget nodig.

Voorstellen voor nieuw beleid

Herijking sub begroting sociaal domein

In het hoofdstuk Financieel beeld, vertrekpunt, hebben wij bij punt 3 uitleg gegeven over de hogere BUIG uitkering voor Steenbergen. Dit heeft geleid tot een voorlopig standpunt om een deel van extra bijdrage te oormerken voor het sociaal domein en bij de perspectiefnota 2020 te komen met voorstellen. Deze voorstellen hebben wij uitgewerkt in de bijlage 3 Herijking sub begroting sociaal domein. Conclusie is dat de herijking leidt tot een structureel voordeel voor de meerjarenbegroting.

Gemeente Steenbergen Hartveilig (N 54.000 Eenmalig 2020; N 24.000 structureel vanaf 2020).

Vanwege de wens van het college om het AED beleid te herijken is met het in 2018 beschikbaar gestelde budget van de Regionale Ambulancevoorziening (RAV) advies ingewonnen over het hartveilig maken van de gemeente Steenbergen.

Jaarlijks komen er veel (20x) verzoeken binnen van inwoners en bedrijven om een subsidie te krijgen voor een AED apparaat. De gemeente heeft zelf 16 apparaten in eigendom, die in de diverse kernen van de gemeente hangen en 24/7 beschikbaar zijn. Er is advies ingewonnen bij St. AED platform Nederland, initiator van de 24/7 Openbare City AED. Er is in het advies een onderscheid gemaakt in het realiseren van een dekkend netwerk in alleen de bebouwde kom en in de bebouwde kom en het buitengebied tezamen.

Bij een landelijk dekkend netwerk worden 2.500 mensenlevens per jaar gered (cijfers Hartstichting). Omgerekend naar het aantal inwoners van Steenbergen (25.200 mei 2018 CBS) , betekent dit dat binnen de gemeente Steenbergen 4 extra inwoners per jaar / 40 extra inwoners in 10 jaar een hartstilstand overleven dankzij dekkend netwerk.

Vuelta 2020 (N 40.000 2020 eenmalig).

In 2020 komt de Vuelta door de gemeente Steenbergen. De gemeente kiest ervoor te faciliteren. Dat betekent dat we onze inwoners, verenigingen en bedrijven zoveel mogelijk willen ondersteunen en helpen bij het bedenken en uitvoeren van goede ideeën. Daarnaast heeft de gemeente ook de rol om de openbare orde en veiligheid te garanderen. Ook de inzet van collega's kost capaciteit, die waar nodig aangevuld dient te worden om de reguliere dienstverlening te kunnen garanderen. Dat doen we niet zonder budget. Er is een projectorganisatie opgezet die de plannen verder in detail moet gaan uitwerken, zowel naar acties als budget.

Taalhuis Steenbergen (N 24.000 voor 2020 en 30.000 vanaf 2021 structureel)

Het Taalhuis is in maart 2018 opgericht als pilot. Het Taalhuis biedt een educatief aanbod basisvaardigheden (taal en digitale vaardigheden) voor laaggeletterde volwassenen. Dit gebeurt o.a. in samenwerking met de arbeidsmarktregio West-Brabant. De pilot evaluatie heeft laten zien dat het Taalhuis een mooie aanwinst is voor onze gemeente, waar een bovengemiddeld aantal laaggeletterde inwoners woont. Een van de belangrijkste conclusies na aan aantal maanden is dat inwoners de weg naar het Taalhuis alleen nog niet zo goed weten te vinden. Om de bestrijding van laaggeletterdheid een structurele plek in gemeentelijk beleid te geven, gaan we de komende maanden inzetten op:

- Vergroten zichtbaarheid en herkenbaarheid Taalhuis
- Versterken doorverwijsfunctie van netwerkpartners
- Aansluiting maken tussen het beleid voor- en vroeg schoolse educatie (VVE) en Taalhuis, zodat kan worden voorzien in de taalbehoefte van inwoners van 0-100+.

Dit laatste doen we middels een uitvoeringsprogramma laaggeletterdheid. Daarin worden de activiteiten in beeld gebracht. De exacte consequenties worden betrokken bij de begroting 2020.

Maatschappelijk Vastgoed (N 2021 100.000 2022 50.000 en 2023 50.000 eenmalig)

In lijn met het nieuwe Raadsprogramma Aan de Slag! nemen wij eenmalig een extra bedrag van € 200.000 mee voor het onderzoek, planvorming en planbegeleiding. De ambitie om de accommodaties energieneutraal te maken wordt meegenomen hierin. De middelen die we daarvoor al in de begroting hebben opgenomen zetten we hiervoor in.

Speel- en beweegtuinen (N 30.000 voor 2020, 2021 en 2022 eenmalig)

Wij gaan het speelareaal uitbreiden met speel- en beweegtuinen. Daarmee geven we invulling aan de doelstellingen van ons beleid. Voor de realisatie gaan we uit van jaarlijks 1 locatie. Het bedrag om een speel- en beweegtuin te realiseren komt neer op ongeveer € 30.000. Uitgangspunt is dat we dit samen doen met onze inwoners.

Steenbergen Vitaal! (N 30.000 structureel)

Voor sport heeft de raad het beleidsplan Steenbergen Vitaal vastgesteld, maar nog geen middelen toegekend voor de uitvoering ervan. Wij kennen middelen toe, die goed onderbouwd en gecontroleerd door de raad kunnen worden uitgegeven. Met deze middelen trekken we een extra sportcombinatie functionaris aan en nemen we een budget op voor activiteiten.

Overzicht van de voorstellen

Programma 1 Mens en samenleving	2020	2021	2022	2023
Noodzakelijke bijstellingen				
Vervanging / nieuwbouw Gummarusschool	29.000	58.000	58.000	58.000
Integraal Huisvestingsplan (IHP)	15.000			
Subtotaal noodzakelijke bijstellingen	44.000	58.000	58.000	58.000
Voorstellen voor nieuw beleid				
Begroting Soc.Domein (correctie voorlopig uitgangspunt)	587.000	648.000	691.000	645.000
Begroting Soc.Domein (effect herijking sub begroting)	-661.000	-715.000	-791.000	-735.000
Gemeente Steenbergen Hartveilig	78.000	24.000	24.000	24.000
Vuelta	40.000			
Taalhuis Steenbergen	24.000	30.000	30.000	30.000
Maatschappelijk Vastgoed	100.000	50.000	50.000	
Realisatie Sport- en beweegtuinen	30.000	30.000	30.000	
Budget Steenbergen Vitaal	30.000	30.000	30.000	30.000
Subtotaal voorstellen voor nieuw beleid	228.000	97.000	64.000	-6.000
Totaal lasten	272.000	155.000	122.000	52.000
Waarvan incidenteel te dekken	-239.000	-80.000	-80.000	0
Totaal programma	33.000	75.000	42.000	52.000

4.2 Programma kunst, cultuur en erfgoed

Kunst, cultuur en erfgoed is van ons allemaal. Het is een stimulans voor sociale samenhang, bevordert de leefbaarheid en bepaalt mede de identiteit van onze gemeente. Veel activiteiten en initiatieven komen vanuit de inwoners zelf. De gemeente faciliteert en co-financiert deze initiatieven vanuit een samenhangend systeem van regelingen voor erfgoed, cultuur, welzijn, leefbaarheid en participatie. Belangrijkste doelstelling is dat alle kernen hun eigen identiteit en karakter behouden; dat geeft onze gemeente als geheel een unieke waarde. Die dragen we graag uit mét onze inwoners en naar onze gasten.

Opgaven

Cultuur en Erfgoed

Het erfgoed in de gemeente is een belangrijk onderdeel van de identiteit van de gemeente. Het is een herkenbare en fysieke herinnering aan het verleden en bevat verhalen waarop we als inwoner van een kern, gemeente of regio trots kunnen zijn. Het nodigt bezoekers uit om te ontdekken en te verblijven. Kortom, erfgoed verbindt. Het uitlichten en verdiepen van ons bestaand erfgoed maar ook van wat is vergaan biedt ondersteuning aan de koers op cultuur, kunst, recreatie en natuur. Bij het formuleren van onze doelstelling binnen de opgave Erfgoed en Cultuur en het opstellen van het uitvoeringsprogramma voor deze opgave, leggen we verbinding met andere beleidsterreinen zoals economie, toerisme en recreatie, maar ook het sociaal domein.

Wat willen we bereiken?

- We behouden en versterken de kracht van ons cultureel erfgoed.
- Activiteiten en initiatieven ten behoeve van cultuur zijn ondersteunend en stimulerend.
- We hechten belang aan ons cultureel en militair erfgoed.
- Alle kernen hebben hun eigen identiteit en karakter.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We geven concreet invulling aan de opgave Cultuur & Erfgoed.
- We geven verder uitvoering aan het huidige beleid.
- We bereiden 750 jaar Steenbergen verder voor.
- Het onderzoek Gummaruskerk is eind 2019 afgerond en zal eventueel vervolgvragen vragen.
- We geven uitvoering aan Expeditie Nassau. Het Levensboek, het Vestinghuys en Vesting 5.0 maken deel uit van expeditie Nassau.

Noodzakelijke bijstellingen

Openbare bibliotheek (PM)

Begin 2018 heeft de gemeenteraad nieuw bibliotheekbeleid aangenomen met als speerpunt om in elk van de negen basisscholen een vestiging van de Bibliotheek op School op te zetten. Belangrijkste doel is al bij de jeugd leesvaardigheid en mediawijsheid te bevorderen en laaggeletterdheid te bestrijden. De bibliotheek verlaat daarmee zijn traditionele rol als uitleencentrum en wordt een belangrijke partner binnen het sociaal domein.

Op basis van een eerste ruwe berekening is het nog maar de vraag of dit beleid binnen het budget kan worden gerealiseerd. Waar de bibliotheek nu per kern een uitleenpunt of vestiging heeft zullen dat in de toekomst negen locaties zijn. We zijn nog niet zover dat we de hoogte van deze structurele kosten kunnen becijferen. Gesprekken met de bibliotheek zijn nog gaande evenals de zoektocht naar alternatieve middelen, o.a. subsidie vanuit het Rijk en een mogelijke herschikking van budgetten. Wij streven ernaar hierover in de begroting van 2020 al meer duidelijkheid te verschaffen.

Voorstellen voor nieuw beleid

750 jaar Steenbergen (N 2020 52.800 2021 en 2022 83.000)

In het jaar 1272 heeft Steenbergen het recht gekregen om markt te houden en recht te spreken. Daarmee zijn stadsrechten verworven. Uitgangspunt bij de viering van 750 jaar Steenbergen en 25 jaar gemeente Steenbergen is dat het een feest voor en van de hele gemeente moet zijn. Dit betekent dat de festiviteiten zich over het hele grondgebied van de gemeente afspelen en de verschillende activiteiten samen zoveel mogelijk inwoners bereiken. Het programma bestaat uit een paar grote activiteiten voor een breed publiek (Vestingstedendagen, groot volksfeest, officiële herdenking, koningsdag, historisch jubileumboek) waarvan de organisatie centraal gebeurt vanuit het Comité van Uitvoering. Verder is er een groot aantal activiteiten (deels bestaande activiteiten die in het kader van het jubileum worden geplaatst) vanuit de samenleving en verenigingen die door de betrokken organisaties zelf worden georganiseerd, wel met centrale coördinatie en afstemming. We gebruiken hierbij ook de ervaringen en resultaten van Expeditie Nassau. De gemeente wil het programma zoveel mogelijk faciliteren. Doel is om een stichting in

het leven te roepen die de uitvoering verder voor rekening neemt. We maken een verbinding met het evenement Chapeau. Inmiddels hebben wij u een concreet voorstel voorgelegd (BM1902221)

Overzicht van de voorstellen

Programma 2 Kunst, cultuur en erfgoed	2020	2021	2022	2023
Noodzakelijke bijstellingen				
Openbare bibliotheek	PM	PM	PM	PM
Subtotaal noodzakelijke bijstellingen	0	0	0	0
Voorstellen voor nieuw beleid				
750 jaar Steenberghe	52.800	83.000	83.000	
Subtotaal voorstellen voor nieuw beleid	52.800	83.000	83.000	0
Totaal lasten	52.800	83.000	83.000	0
Waarvan incidenteel te dekken	-52.800	-83.000	-83.000	0
Totaal programma	0	0	0	0

4.3 Programma Fysieke leefomgeving en Duurzaamheid

Leefomgeving en Duurzaamheid gaat over de leefomgeving van onze inwoners en ondernemers, bijvoorbeeld de buurt, de wijk, het centrum, het buitengebied, het bedrijventerrein of het sportveld. Centraal staat het zorgen voor een schone en veilige leefomgeving, waarin inwoners, ondernemers en verenigingen zo regelvrij mogelijk kunnen functioneren. Niet alleen voor nu, maar zeker ook voor de toekomst.

Opgaven

Arbeidsmigratie

Wat willen we bereiken?

Met de opgave Arbeidsmigratie werken we aan voldoende en maatschappelijk verantwoorde huisvesting voor arbeidsmigranten die hier tijdelijk verblijven. Arbeidsmigranten die zich permanent in de gemeente vestigen, wonen met hun gezin en huishouden in onze woonwijken en nemen deel aan de lokale gemeenschap. Werkgevers, huisvesters, maatschappelijke organisaties, bewonersorganisaties en gemeente werken nauw samen om dit te bereiken, in lokaal, regionaal of provinciaal verband.

Wat gaan we daarvoor doen?

Nog in 2019 stellen we nieuw integraal beleid vast aan de hand van de gekozen richting en kaders in een Nota van Uitgangspunten. Vaststelling van het nieuwe beleid is voorzien in november 2019.

Tegelijkertijd met de voorbereiding van nieuw beleid wordt een uitvoerings- en implementatieplan ontwikkeld dat in werking treedt na vaststelling van het nieuwe beleid in de raad. In 2020 krijgt dit nieuwe beleid haar beslag in de ontwikkeling en realisatie van plannen, aansturing op de gewenste situatie en handhavend optreden in ongewenste situaties.

Energietransitie en duurzaamheid

In 2019 beginnen we met het vormgeven van de energietransitie, zowel lokaal als regionaal. Een warmtevisie, waarin wordt beschreven hoe woningen en bedrijfspanden kunnen besparen en aansluiten op alternatieven voor gas, klimaatadaptatie en biodiversiteit zullen de komende jaren deel uitmaken van de duurzaamheidopgave in de breedste zin des woords.

Gemeente Steenberghe heeft zichzelf de ambitie gesteld om in 2040 energieneutraal te zijn. Onder andere zal de transitie van fossiele brandstof naar duurzame energie moeten worden ingezet de komende decennia. Het doel is de lokale opgave van 49% energieneutraal in 2030 in te vullen. In 2019 wordt het onderzoek Energie en Ruimte door ons afgerond waarin de hoeveelheid opwekking wind- en zonne-energie benodigd is. Dit geeft kaders en richting aan het eerder benoemde doel van 49% energieneutraal. Uitgangspunt is de voorkeur voor het gebruik van zonne-energie. In 2020 faciliteren we duurzame initiatieven voor zon binnen de gemeente.

De maatschappij krijgt steeds vaker te maken met periodes van langdurige droogte en zware neerslag. Omstandigheden veranderen en als gemeente zullen wij hierop inspelen samen met waterschap, inwoners en ondernemers. De klimaatadaptatie geeft een beeld van de knelpunten in de omgeving die deze veranderende omstandigheden niet of moeilijk kunnen opvangen. Met een stresstest, als een verdere uitwerking van de stresstest light, maken we deze knelpunten inzichtelijk in 2019. Bij eventuele knelpunten zullen oplossingen en maatregelen in 2020 e.v. zichtbaar worden en impact krijgen. Het doel is om overlast op het gebied van verhitte en vernatting te voorkomen.

Voor de kwaliteit van de leefomgeving is de biodiversiteit van belang. Deze staat door fysieke ontwikkelingen onder druk. Biodiversiteit kan integraal deel uitmaken van de ontwikkeling van het openbaar groen in de gemeente. Bij aanpassingen in het openbaar groen zullen wij stilstaan bij het vergroten van de biodiversiteit. Hiermee benutten we bestaande middelen voor meerdere doelen.

Wat willen we bereiken? :

- In 2030 willen we voor 49% energieneutraal zijn in gemeente Steenberghe en daarmee een bijdrage leveren aan de regionale energieopgave, RES 2030.
- We proberen overlast van verhitte en vernatting te voorkomen door knelpunten in beeld te krijgen en maatregelen aan te reiken.
- Groen wordt meer leidend dan voorheen ten opzichte van grijs (infrastructuur). Het is een mindset die terug te vinden is in de uitvoering.
- We vergroten de biodiversiteit door slimme relaties te leggen met aanpassingen in de openbare ruimte.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We geven uitvoering aan de duurzaamheidopgave.
- We starten met het opstellen van een warmtevisie.

- Wij starten met de invulling van onze lokale opgave voor duurzame energie opwekking en geven daarmee uitvoering aan de RES 2030. Wij zijn niet bereid onze lokale opgave te verhogen ten behoeve van de regio.
- We bieden 60 hectare ruimte aan ontwikkeling van zonneweides in de gemeente.
- We faciliteren onze inwoners en ondernemers, bij het verduurzaamen van hun woningen of bedrijfspanden. Dit doen we door bekendheid te geven aan de (subsidie) mogelijkheden voor het verduurzamen van het eigendom en stimuleren van initiatieven vanuit de samenleving.
- We helpen de Energiecoöperatie Duurzaam Steenberg en bij het ontwikkelen van locaties met zonnepanelen voor onze eigen inwoners.

Omgevingswet

Vanaf 1 januari 2021 treedt de Omgevingswet in werking. Deze wet staat voor een goede balans tussen het benutten en beschermen van de fysieke leefomgeving. De Omgevingswet biedt gemeenten de mogelijkheid om met overzichtelijkere regels de leefomgeving meer in samenhang in te richten. De wet biedt daarnaast meer ruimte voor lokaal maatwerk en leidt tot een betere en snellere besluitvorming. De wet is ook veelomvattend. De invoering ervan gaat verder dan het invoeren van nieuwe juridische instrumenten. We moeten aan de slag met de gevolgen van de invoering van de wet, anders gezegd: aan de slag vanuit de geest van de wet. Nieuwe rol invulling, benutting van het netwerk, anders omgaan met inwoners en bedrijven en leren werken met nieuwe werkwijzen en systemen. Het effect van de Omgevingswet zal zijn dat er:

- A. ruimte is voor betere en snellere besluitvorming door vermindering van regeldruk;
- B. meer bestuurlijke afwegingsruimte is;
- C. meer invloed voor initiatieven van inwoners en bedrijven.

Wat willen we bereiken?:

- Op 1 januari 2021 willen we als gemeente Omgevingswet proof zijn en een basis creëren die zorgt dat de jaren na 2021 verdere invulling gegeven kan worden aan de Omgevingswet.
- Op 1 januari 2021 hebben we een omgevingsvisie met gebruik van de Toekomstvisie 2040 en andere opgaven.

Wat gaan we daarvoor doen?:

- Met gebruik van de impactanalyse Omgevingswet uit 2019, stellen we een actieprogramma op voor 2020 vanuit diverse sporen: kerninstrumenten, informatie en ICT, financiën en werkprocessen.
- We stellen een omgevingsvisie op.
- We bereiden ons voor op het aansluiten op het Digitaal Stelsel voor de Omgevingswet (DSO).

Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan

De gemeente Steenberg en is in beweging! Door lokale en regionale ontwikkelingen groeit het inwoneraantal. Steenberg en maakt in 2019 een toekomstvisie met een perspectief dat richting kan geven aan ons beleid en de opgaven waarvoor wij staan. Beide ontwikkelingen hebben hun weerslag op de toekomstige mobiliteitsbehoefte binnen de gemeente Steenberg en. Wat houdt de mobiliteitsbehoefte in? Is de veiligheid goed gewaarborgd? En hoe wensen wij de verkeersinrichting van onze gemeente? Dit zijn drie voorbeeldvragen die beantwoord worden in het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP). Een GVVP geeft een integraal, verdiepend en

gewogen beeld van de gewenste mobiliteits- en verkeersontwikkelingen in Steenberg en op de langere termijn. Dit is er nu niet, terwijl hier sterk behoefte aan is.

Uiterlijk Q2 2020 wordt het GVVP in totaal opgeleverd. Echter zullen onderdelen in fases worden aangeleverd. Denk bijvoorbeeld aan de strategische kaders en ambities die het startpunt zijn voor het uitvoeringsprogramma en investeringsagenda.

Wat willen we bereiken?

Het doel van het GVVP is een beeld te schetsen hoe verkeer en mobiliteit er in de komende 20 jaar uitziet en waar inwoners en ondernemers zich betrokken bij voelen. Dit vormt de basis voor integrale beleidskeuzes, ambities, doelen en investeringen voor de komende 10 jaar, die telkens worden vertaald in een vijfjarig uitvoeringsprogramma. Het resultaat is een veilige en soepele verkeersstructuur.

Wat gaan we daarvoor doen?

- In 2020 leveren we een 10-jarige investeringsagenda op met gebruik van de eerdere vastgestelde beleidskaders en –ambities.
- In 2020 stellen we een 5-jarig uitvoeringsprogramma van verkeer en vervoer op met gebruik van de eerdere vastgestelde beleidskaders en –ambities.
- We geven prioriteit aan knelpunten. Denk hierbij aan onveilige situaties en slechte verkeersdoorstroming.

Voor de uitvoering van de opgaven GVVP zijn middelen in de begroting beschikbaar. Eventuele investeringsbehoeftes voortkomend uit het GVVP kunnen in eerste instantie gedekt worden uit de gereserveerde middelen van € 1.500.000.

Integrale Veiligheid

De eerste helft van 2019 heeft vooral in het teken gestaan van het organiseren van enkele taakvelden die betrokken zijn bij het onderwerp Veiligheid. Het gaat daarbij om Openbare Veiligheid en Vergunningverlening, toezicht en handhaving. De capaciteitsbehoefte is naar het gewenste niveau in beeld gebracht. Dit maakt deel uit van de voorstellen inzake organisatieontwikkeling (zie hoofdstuk Bedrijfsvoering / Organisatieontwikkeling). Het tweede halfjaar staat vooral in het teken van de werving van nieuwe medewerkers. Op het moment dat de werving is afgerond en de medewerkers zijn gestart, wordt de opgave Integrale Veilig vertaald naar een bestuursopdracht.

Het onderwerp Veiligheid is één van de thema's in het nieuwe Raadsprogramma Aan de Slag! Deze ambities op het terrein van BOA capaciteit, camera's en buurtpreventie zijn vertaald naar een tweetal concrete voorstellen tot budgetaanpassingen.

Noodzakelijke bijstellingen

BOA samenwerking / wegvallen inkomsten (N 59.500 structureel)

In 2017 is definitief bepaald dat Steenberg en zich aansluit bij de BOA pool per 1-1-2018. Tot 31-12-2018 is de Steenbergse BOA tegen vergoeding gedetacheerd naar de BOA pool. De financiële consequenties van de beëindiging van die detachering zijn nog niet vertaald in de begroting. Deze kosten worden voor 2019 meegenomen in de tussenrapportage. Voor 2020 en verder moeten deze worden meegenomen in deze nota. Daarnaast is het 'verdienmodel' voor het

parkeerbeheer vervallen. Deze inzet werd gedekt uit de opbrengsten van uitgeschreven parkeerboetes (vergoedingsregeling gemeenten voor handhaving parkeren en overlast). Sinds de (eenzijdige) intrekking van deze regeling zijn deze nog niet gecorrigeerd in de begroting.

Omgevingsdienst Midden- en West Brabant (OMWB) (N 25.000 structureel N 2020 161.000 en 2021 165.000 incidenteel)

Jaarlijks groeien de taken en activiteiten die de OMWB voor ons uitvoeren op onder andere het gebied van milieu, klimaat, energie, circulaire economie, duurzaamheid, komst Omgevingswet, transitie zorgvuldige veehouderij, verbod asbestdaken in 2024, verschuiving bodemtaken van provincie naar gemeenten (2020, 2021), aanpak ZZS (Zeer Zorgwekkende Stoffen) en Externe Veiligheid.

Daarnaast dienen we vanaf 2019 in 4 jaar toe te groeien naar de MWB-norm, wat zowel een kwaliteits- als een financieringsnorm is. Jaarlijks dient het budget met minimaal 25% verhoogd te worden om na 4 jaar het vereiste minimale niveau van de MWB-norm te hebben bereikt. Deze MWB-norm heeft alleen betrekking op de wettelijke basistaken, die in programma 1 van het jaarlijks werkprogramma voor de OMWB zijn opgenomen. In programma 2 zijn de advies- en verzoektaken opgenomen en in programma 3 de collectieve taken. De toename in taken en activiteiten vinden in alle drie de programma's plaats. De meerjarenbegroting van de OMWB laat dan ook een jaarlijkse stijging zien, die zich vanaf 2022, wanneer het niveau van de MWB-norm is bereikt, stabiliseert op € 543.000. Ten opzichte van de reeds ingeboekte budgetten betekent dit een structurele toename van € 25.000. Daarnaast is in de begrotingen 2020 en 2021 nog geen rekening gehouden met de toename van taken en activiteiten en de groei naar de MWB-norm (2020: € 534.000; 2021: € 539.000). Daarom moet dit worden gerepareerd, wat een incidentele extra post betekent in 2020 en 2021 van ruim € 160.000 per jaar.

Tot 2019 was er een budget voor Vergunningen en Meldingen en een budget voor Toezicht en Handhaving en werden de verzoektaken (voornamelijk vanuit RO, Milieu en Beheer) apart gefactureerd. Vanaf 2019 hanteert de OMWB één budget, waarin alle taken zitten. Het genoemde budget betreft een 'all-in' tarief voor alle taken, waaronder de verzoektaken. Met name de kosten van de verzoektaken van RO worden doorberekend aan initiatiefnemers, zodat hier ook inkomsten tegenover staan.

Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Midden en west Brabant (V 2021 6.000; V 22.000 vanaf 2022).

Er zijn wijzigingen in de loon- en prijsontwikkelingen (LPO) bij de Gemeenschappelijke regeling VR MWB. Ook is er een andere verdeelsleutel voor de deelnemende gemeenten, Dit leidt tot een voordeel voor de gemeente Steenbergen. De bijdrage voor 2020 bedraagt voor Steenbergen afgerond € 1.339.000. Deze wijziging is gebaseerd op de besluitvorming in het Algemeen Bestuur op 2 en 3 april 2019.

Agro Food Centre (AFC) (Investering budgetneutraal).

Het gebied is qua gebruik veranderd van akkerbouwgebied naar agrofood bedrijventerrein en glastuinbouwgebied. De nieuwe wegen en aansluitingen op het gebied worden door de ontwikkelaars aangelegd volgens het door ons college vastgestelde civieltechnisch masterplan. De gemeente zal de oude en bestaande wegen in het gebied, (de Noordzeedijk en Kreekweg) reconstrueren naar de nieuwe functie, wegategorisering en het daarbij passende wegprofiel.

Hiervoor moet een civieltechnisch ontwerp en uitvoeringsplanning gemaakt worden, waarna de werken kunnen worden aanbesteed en uitgevoerd. In deze nota wordt daarvoor een eerste aanzet gemaakt. De uitwerking vindt plaats in aanloop naar de begroting 2020. Deze investering nemen we op in de Investeringsagenda Steenberg. De investeringen voor de periode 2020 - 2023 bedragen, op basis van een 1^e raming ongeveer € 1,7 miljoen (inclusief capaciteit). Voor de dekking worden de inkomsten vanuit de overeenkomst met Provincie ingezet. Deze middelen worden aan de hand van het aantal verkochte vierkante meters in rekening gebracht en gestort in de reserve Economische Ontwikkeling. Het is de bedoeling de investeringen budgetneutraal te verwerken. Het saldo in de reserve Economische Ontwikkeling, onderdeel AFC, bedraagt per 31-12-2018 ruim € 2,2 miljoen. Hierbij is nog geen rekening gehouden met de nog te ontvangen toekomstige bijdragen.

Indexering contract Werkvoorzieningschap (N 10.500 structureel)

Het contract met het Werkvoorzieningschap bevat een clause dat de prijzen van het ingehuurd personeel jaarlijks worden geïndexeerd. Er wordt 2% verhoogd. Dat ligt in lijn met de indexering die wij toepassen in deze perspectiefnota.

Groen op orde / bomen buitengebied (N 25.000 structureel; N 130.000 incidenteel)

De buitenruimte dient het visitekaartje te zijn voor de leefomgeving van onze gemeente. Samen met onze burgers gaan we hieraan werken. Om het openbaar groen in de komende jaren kwalitatief te kunnen verbeteren is een structurele verhoging van het budget noodzakelijk met € 25.000. Dit is bovenop het budget van € 60.000,- dat beschikbaar is gesteld tijdens het vorige raadsprogramma ten behoeve van de kwaliteitsverbetering van het openbaar groen binnen de kom. We brengen meer diversiteit aan in ons bomenareaal ter verbetering van de biodiversiteit en de toekomstbestendigheid. Hiermee gaan we aan de slag! We geven verder invulling aan de ambities op het gebied van 'nieuwe' natuur. Hiervoor zetten we eenmalig € 130.000 in.

Materiaal groenvoorziening Buitendienst (N 2020 30.000, 2021 28.000, 2022 35.000 en 2023 23.000)

In de begroting 2019 zijn voor de jaarschijven vanaf 2020 per abuis de verkeerde bedragen opgenomen. Indien we de bedragen niet corrigeren, dan zou dit betekenen dat het onderhoud niet op het gewenste kwaliteitsniveau kan plaatsvinden. De bedragen worden in deze nota hersteld op het juiste niveau.

Vervangingen plantmateriaal (N 68.000 voor 2020 en N 68.000 voor 2021)

Betreft kosten voor inmiddels overgedragen nieuw openbaar gebied die door de buitendienst in beheer moet worden genomen. In feite een areaaluitbreiding van verschillende jaren. Vanaf 2022 is rekening gehouden met dit areaal en is het budget (behoudens nieuwe ontwikkelingen), voldoende. Het gaat hier dus om een inhaalslag.

Baggeren landelijk gebied (N 20.000 structureel)

In 2018 is het bagger beheerplan stedelijk gebied vastgesteld. Voor het landelijk gebied gaat deze in 2019 gemaakt worden. Het waterschap heeft nu inzichtelijk gemaakt welke werkzaamheden er de komende jaren gaan plaatsvinden. Op basis van een peiling hebben zij een inschatting gemaakt van de hoeveelheid vrijkomende baggerspecie. Wettelijk gezien hebben

wij als aanliggend perceeleigenaar de plicht de specie te ontvangen en te verwerken/af te voeren. Voor 2019 kunnen wij de kosten nog opvangen binnen bestaand budget. Vanaf 2020 is een verhoging van het budget noodzakelijk.

Speelterreinen en speeltoestellen (N 40.000 eenmalig 2020)

Bij eerdere bezuinigingen is het totale budget voor het keuren en het vervangen van speeltoestellen tot nul gereduceerd. Dat achten wij ongewenst. Het brengt de nodige risico's met zich mee met alle gevolgen van dien. Wij gaan in ieder geval nieuw beleid opstellen waarbij we alle gevolgen vanaf 2021 in kaart brengen. Wij nemen eenmalig budget op om de belangrijkste knelpunten op te kunnen lossen. Wij leggen daarbij de verbinding naar de ambitie om te komen tot speel- en beweegtuinen (opgenomen in het programma Mens en Samenleving).

Afvalstoffen (Budgetneutraal)

Al een aantal jaren worden wij, net als andere gemeenten, geconfronteerd met allerlei prijsverhogingen waar wij zelf geen invloed op hebben. Bijvoorbeeld bij de verwerkingskosten en de extra belasting die op afval wordt geheven. Om goed zicht te krijgen op de ontwikkelingen voor 2020 hebben wij de te verwachten kosten voor 2020 uitgebreid onderzocht. Daarbij zien we verdergaande prijsstijgingen die voor 2019 en de jaren daarna doorwerken in onze begroting. Deze prijsstijgingen zijn uitgebreid toegelicht in de afzonderlijk bijlage 2 Ontwikkelingen Afvalstoffen(heffing). Op basis van de beleidslijn dat alle kosten worden doorbelast zal dit leiden tot een tariefstijging van gemiddeld € 30 per huishouden.

Voorstellen voor nieuw beleid

Verbetering onverharde paden (N 30.000 voor 2020 en 2021 eenmalig).

Omdat in onze gemeente de onverharde paden in de parken nauwelijks begaanbaar zijn, is in 2019 gestart met een pilot in het park in Dinteloord. Hierbij zijn de paden (die nu bestaan uit steensplit en schelpen) omgebouwd met BGS materiaal (halfverharding). Het jaar 2019 wordt benut om hier ervaring mee op te doen maar die zijn al zo positief dat het voornemen is om najaar 2019 de paden aan de Rietkreek op eenzelfde wijze te verbeteren. Het is de bedoeling dat in een periode van 6 jaar alle paden aan bod komen. Voor 2020 en 2021 wordt hier jaarlijks € 30.000,- voor opgenomen in de perspectiefnota. Vanaf 2022 zullen de onverharde paden opgenomen worden in het te actualiseren beheerplan wegen.

Entrees en rotondes (N 100.000 2020, 100.000 2021 en 100.000 2022 eenmalig)

Mooie entrees en rotondes zijn een belangrijk visitekaartje van de gemeente Steenberg. Onlangs is de entree van Dinteloord afgerond. Voor de entrees aan de Franseweg en Nassaulaan zijn plannen in voorbereiding en is budget beschikbaar. Voor de Reinierpolder nog niet. Daarnaast zijn er nog een aantal kleinere rotondes en entrees die verfraaid moeten worden. Voor Reinierpolder nemen we € 120.000 op en voor de overige entrees en rotondes in de kernen € 180.000. Dat is inclusief de capaciteit.

Uitbreiding BOA capaciteit (N 2020 19.000; 2021 en verder 56.000 structureel)

In lijn van het Raadsprogramma Aan de Slag! wordt de BOA capaciteit uitgebreid van 1,2 naar 2,0 formatieplaats.

Camera's en buurtpreventie (N 15.000 structureel)

Om de veiligheid te verhogen op plaatsen die daarom vragen zetten wij extra mobiel cameratoezicht in. Er moeten extra camera's worden aangeschaft met de bijbehorende software. We streven naar een volledig dekkend netwerk van buurtpreventieteams. Om deze teams goed te kunnen voorzien van benodigde middelen (bijvoorbeeld jassen) wordt voorgesteld om extra budget beschikbaar te stellen.

Overzicht van de voorstellen

Programma 3 Leefbaarheid en duurzaamheid	2020	2021	2022	2023
Noodzakelijke bijstellingen				
BOA samenwerking en vervallen inkomsten	59.500	59.500	59.500	59.500
OMWB structureel	25.000	25.000	25.000	25.000
OMWB incidenteel	161.000	165.000		
Veiligheidsregio MWB		-6.000	-22.000	-22.000
Indexering contract WVS	10.500	10.500	10.500	10.500
Groen op orde	25.000	25.000	25.000	25.000
Vervanging bomen buitengebied	65.000	65.000		
Vervangingen groen	68.000	68.000		
Materiaal groenvoorziening	30.000	28.000	35.000	23.000
Baggeren landelijk gebied	20.000	20.000	20.000	20.000
Speelterreinen en -toestellen	40.000			
Subtotaal noodzakelijke bijstellingen	504.000	460.000	153.000	141.000
Voorstellen voor nieuw beleid				
Verbetering onverharde paden	30.000	30.000		
Entrees en rotondes	100.000	100.000	100.000	
Uitbreiding BOA capaciteit	19.000	56.000	56.000	56.000
Cameratoezicht en buurtpreventie	15.000	15.000	15.000	15.000
Subtotaal voorstellen voor nieuw beleid	164.000	201.000	171.000	71.000
Totaal lasten	668.000	661.000	324.000	212.000
Waarvan incidenteel te dekken	-464.000	-428.000	-100.000	0
Totaal programma	204.000	233.000	224.000	212.000

4.4 Programma Economie, toerisme en recreatie

De economie is, logischerwijs, een belangrijke motor voor de ontwikkeling van steden en dorpen. Een krachtige lokale economie zorgt voor werkgelegenheid, maar heeft ook direct invloed op wonen, onderwijs en de sociale structuur van een gemeente, kortom op heel de gemeenschap. Toerisme en recreatie maken een gebied aantrekkelijk, zowel voor de eigen inwoners als voor bezoekers, en zijn ook van wezenlijk belang voor de economische ontwikkeling van Steenbergen.

Opgaven

Economische kracht

Een krachtig economisch systeem op lokaal niveau als onderdeel van de (sub-) regio is onze uitdaging. Het succes van een krachtige economie wordt bepaald door een groot aantal factoren. Een goed functionerende arbeidsmarkt (arbeidsvraag, onderwijsaanbod en participatie), een aantrekkelijk vestigingsklimaat en een actief en innovatief bedrijfsleven zijn hiervan in het oog springende voorbeelden. Maar ook mobiliteit, duurzaamheid en een kwalitatief woon- en leefklimaat zijn van invloed op de economische kracht van onze gemeente. De lokale economie van Steenbergen maakt een belangrijk deel uit maar is ook afhankelijk van de werking van het (sub-) regionaal economisch ecosysteem. Uitgaan van onze eigen economische kracht en ambities is belangrijk. Waar mogelijk verbinden en versterken we onze lokale ambitie met die van de regio. Als gemeente geven we het voorbeeld met een uitstekende en toegankelijke dienstverlening voor ondernemers. We staan in contact met ondernemers en steunen ze waar mogelijk. De in 2019 nog op te stellen bestuursopdracht zal een integraal uitvoeringprogramma opleveren met projecten en activiteiten voor het versterken van de economische kracht van gemeente Steenbergen.

Wat willen we bereiken?

- Een sterke, toekomstbestendige lokale economie waar zowel de grote bedrijven als het MKB zich onderdeel van voelen.
- Een betere aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt.
- Als gemeente hebben we een goede relatie met de ondernemers in gemeente Steenbergen, zijn we toegankelijk en ondersteunen we initiatieven waar mogelijk.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Begin 2020 leveren we een uitvoeringsprogramma Economische kracht op met verkenningen, projecten en activiteiten die bijdragen aan een brede krachtige economie. Input voor dit uitvoeringsplan is de toekomstvisie en bestuursopdracht Economische Kracht.
- Als onderdeel van het uitvoeringsprogramma starten we met de ontwikkeling van een brede economische visie met uitvoeringsprogramma voor de langere termijn. Hierin bepalen we koers op focusgebieden die onze economie duurzaam, sterk en toekomstbestendig maken.
- We denken mee en ondersteunen initiatieven die de bestaande economische voorzieningen in de kernen versterken. Zoals bijvoorbeeld het faciliteren van een ontwikkeling van een tweede supermarkt in Dinteloord.
- We gaan actief aan de slag met een onderzoek tot het mogelijk maken van een "Duurzaamheidspark".
- We geven verdere uitvoering aan het uitvoeringsprogramma economie van de Brabantse Wal.
- Met gebruik van de Toekomstvisie 2040 stellen we een PR- en marketingplan op.
- We voeren het huidige ingezette beleid van recreatie en toerisme verder uit. Dit bestaat onder andere uit de West-Brabantse Waterlinie en expeditie Nassau.

Voor PR en Marketing treft u verderop een concreet voorstel aan voor het toekennen van budget.

Agrofood

De agrofoodsector is van groot belang voor de Steenbergse economie. De topsector Agrofood bestrijkt veel facetten van de markt. Boeren, telers, voedselproducenten, gewasveredelaars, machinebouwers en verpakkers, zij maken allen deel uit van de agrofoodsector. In Steenbergen zijn veel agrofoodbedrijven gevestigd, zoals op het AFC Nieuw Prinsenland en als gemeente met een groot areaal is de agrarische sector de grootste werkgever. De sector zorgt tevens voor verbindingen met andere sectoren zoals bijvoorbeeld biobased economy en logistiek. Belangrijke thema's op dit moment zijn: gezonde voeding, precisielandbouw, nieuwe teelten, inhoudsstoffen en biobased verpakkingen.

De opgave Agrofood – die in de tweede helft van 2019 vorm krijgt – geeft invulling aan een integrale aanpak van projecten en activiteiten.

Niet alleen voor Steenbergen maar ook de regio West-Brabant is de topsector Agrofood een belangrijke pijler om op te richten. De RWB en REWIN hebben dan ook mede hun focus gericht op deze sector en de innovatie daarvan.

Wat willen we bereiken?

- We leggen een goede verbinding tussen de opgave economische kracht en agrofood.

- Focus op het faciliteren en vermarkten van de topsector Agrofood in Steenberg en de regio.
- Een krachtige verbinding tussen het bedrijfsleven en de agrariërs binnen Agrofood.
- Een koppeling tussen Agrofood en andere topsectoren in de nabije regio zoals logistiek, biobased economy en maintenance. Hiermee worden verbindingsopties benut.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We geven uitvoering aan de opgave Agrofood.
- Het lokale programma Agrofood leggen we in verbinding met regionale en landelijke Agrofood uitvoeringsopgaven.
- We bieden agrariërs (waar mogelijk) de ruimte om te vernieuwen.
- We faciliteren innovatie en proeflabs.

Noodzakelijke budgetaanpassingen.

Geen

Voorstellen voor nieuw of intensivering van beleid

Marketing, acquisitie en PR plan (N 30.000 structureel).

Wij willen dat onze gemeente heel toegankelijk en klantvriendelijk is voor bedrijven die gewenste werkgelegenheid meebrengen en bijdragen aan de diversiteit van onze economie. Onze ambtenaren moeten betrokken adviseurs zijn, die proactief en snel potentiële bedrijven van dienst zijn met informatie en het beantwoorden van hun vragen. Deze adviseurs stimuleren de juiste bedrijven om zich hier te vestigen. Om onze aantrekkingskracht te verbeteren willen wij een marketing, acquisitie en PR plan opstellen en voor de uitvoering ervan extra middelen vrijmaken.

Overzicht van de voorstellen

Programma 4 Economie, toerisme en recreatie	2020	2021	2022	2023
Voorstellen voor nieuw beleid				
Marketing, acquisitie en PR	30.000	30.000	30.000	30.000
Subtotaal voorstellen voor nieuw beleid	30.000	30.000	30.000	30.000
Totaal lasten	30.000	30.000	30.000	30.000
Waarvan incidenteel te dekken	0	0	0	0
Totaal programma	30.000	30.000	30.000	30.000

4.5 Programma Bestuur en Dienstverlening.

Bestuur en Dienstverlening gaat over de relatie van de gemeente met onze inwoners, ondernemers, medewerkers en samenwerkingspartners. Het gaat hierbij om overheidsparticipatie (het ondersteunen van initiatieven vanuit de bevolking en bedrijfsleven), dienstverlening, onze eigen organisatie en om de samenwerking met andere gemeenten en organisaties. De manier van communiceren is hierbij een belangrijk aspect.

Opgaven

Toekomstvisie

In 2019 is het proces gestart om samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners een Toekomstvisie op te stellen. Naar verwachting wordt de Toekomstvisie nog in 2019 vastgesteld. De Toekomstvisie zal mede richting geven aan opgaven, en andere plannen en prioriteiten van college en gemeenteraad. Onder meer betreft dit de lokale implementatie van de Omgevingswet, de opgave Economische Kracht, de transformatieopgave in het Sociaal Domein, de opgave Leefbaarheid & Kernen en positionering van de gemeente in de regio.

Wat gaan we doen in 2020?

Aansluitend op het vaststellen van de Toekomstvisie stellen we een uitvoeringsprogramma op. Hiermee borgen we dat de Toekomstvisie mede richting gaat geven aan ons beleid en onze opgaven.

Overheidsparticipatie

In februari 2018 is het Plan van aanpak Kerngericht werken en Overheidsparticipatie in de raad vastgesteld. Bij de verbinding leggen tussen de ambtelijke organisatie en de kernen is het de bedoeling dat de fysieke wijkteams, sociale teams en de kerncoördinatoren elkaar weten te vinden met signalen en ideeën.

Met de opgave Leefbaarheid en Kernen (zie 4.1 programma Mens en Samenleving) werkt de organisatie aan een cultuuromslag in werken en denken. Dit betekent aandacht voor de dienstverlening en voor een andere inrichting van participatietrajecten bij de ontwikkeling van bijvoorbeeld ruimtelijke plannen, aansluitend op de geest van de aanstaande Omgevingswet. Het gaat in eerste instantie om het samenspel tussen gemeente en inwoner, inwonersorganisaties en initiatiefnemers.

De in voorbereiding zijnde Toekomstvisie en de opgave Omgevingswet kunnen nieuwe vormen van participatie en een andere inzet van de organisatie vragen. Indien de komende periode blijkt dat de inzet van mensen en middelen ontoereikend zijn, zullen de gevolgen opgenomen worden in de Perspectiefnota 2021.

Dienstverlening

De Rijksoverheid stelt hoge eisen aan de digitalisering van gemeentelijke dienstverlening. Inwoners en ondernemers moeten producten digitaal kunnen afnemen. De technologische mogelijkheden veranderen snel. Inwoners en ondernemers hebben verschillende verwachtingen, willen zelf hun zaken regelen, hun informatiekanaal kiezen, ook buiten de kantooruren. De gemeente gaat mee in deze ontwikkeling, met aandacht voor de inwoners die niet of minder digitaal vaardig zijn. Dit sluit aan bij de ambitie op dienstverlening uit het Raadsprogramma "Aan de slag!".

Om adequaat te reageren op de diverse ontwikkelingen en behoeften blijft de gemeente werken aan een eigentijdse dienstverlening. Hierbij gaat het om informatieverstrekking of het leveren van producten en diensten, het ondersteunen van initiatieven vanuit de samenleving (participatie) en het faciliteren en voortijdig betrekken van belanghebbenden bij beleids- of planontwikkeling. De visie Dienstverlening Steenberghe uit 2019 is richtinggevend voor het op te stellen uitvoeringsprogramma.

wat willen we bereiken?

- We stellen de klant centraal; we voldoen aan de behoefte en verwachting van de klant, of we overtreffen deze zelfs.
- Wij zijn dichtbij en toegankelijk; de gemeente is voor iedereen plaats- en tijdsonafhankelijk herkenbaar, bereikbaar en betrouwbaar door optimale online dienstverlening terwijl telefonisch en fysiek contact mogelijk blijft.
- Wij zijn betrokken; inwoners, ondernemers, instellingen, bezoekers en belanghebbenden voelen zich welkom, ervaren dat de gemeente er voor hen is, en voelen zich gehoord en begrepen.
- Wij organiseren samen dienstverlening; een continue verbetering van de kwaliteit en bedrijfsvoering van de gemeentebrede dienstverlening.
- Wij hebben deskundige, professionele medewerkers; medewerkers hebben voldoende kennis en vaardigheden om binnen hun handelingsruimte het verschil te maken in dienstverlening, om een prettige klantervaring tot stand te brengen bij de klant; zij willen dit continu verbeteren.

- Datagedreven dienstverlening; wij gebruiken digitale gegevens om de kwaliteit van onze dienstverlening actueel in beeld te hebben en om onze dienstverlening en bedrijfsvoering te verbeteren.

wat gaan we daarvoor doen?

Op basis van de visie Dienstverlening Steenberghe wordt een Uitvoeringsprogramma Dienstverlening opgesteld. Het uitvoeringsprogramma geeft inzicht in maatregelen die de gemeente moet nemen om de ambitie te kunnen waarmaken, al dan niet samen met de inwoners, ondernemers, bezoekers, verenigingen, instellingen of belanghebbenden.

Organisatieontwikkeling

Om beter te kunnen inspelen op de veranderingen in de samenleving, de inhoudelijke ambitie van de gemeenteraad, en de veranderde rol van de gemeentelijke overheid hebben wij een transitie van de organisatie ingezet. De vastgestelde organisatievisie is richtinggevend. De transitie beoogt een gezonde balans tussen de ambitie, de benodigde capaciteit (kwantitatief en kwalitatief) en het geld (de beschikbare budgetten). Verschillende onderzoeken tonen aan dat deze capaciteit nog niet in balans is met de ambities. Wij brengen de komende jaren de capaciteit van vaste medewerkers zowel kwantitatief als kwalitatief op het gewenste niveau. Bureau Berenschot heeft vanuit het 'vierogen principe' een second opinion uitgevoerd op de capaciteitsvoorstellen.

Met de opbouw van de vaste formatieruimte is ongeveer € 1,9 miljoen gemoeid. Daartegenover bouwen wij de budgetten voor inhuur, advies en overige kosten af. De structurele last komt daarmee uiteindelijk op € 316.000. Via uitsluitend natuurlijk verloop kunnen wij deze transitie niet in het gewenste tempo realiseren. Incidentele middelen, in te zetten voor het strategisch personeelbeleid, een vitaliteitsregeling, het oplossen van urgente knelpunten en een overbruggingsbudget voor de eerste jaren moet de transitie kracht bij zetten. Wij stellen daarom voor om bij de Tussenrapportage 2019 een Bestemmingsreserve Transitie Organisatie beschikbaar te stellen vanuit de Algemene Reserve. Hieruit worden ook middelen onttrokken voor het optimaliseren of digitalisering van processen. Jaarlijks wordt de planvorming en verantwoording gekoppeld aan de planning en control documenten.

In de bijlage Organisatieontwikkeling gaan wij uitgebreid in op de achtergrond, aanpak, beoogde resultaten en financiële consequentie.

Noodzakelijke budgetaanpassingen.

Gemeentelijke informatiepagina (N 15.000 structureel).

De gemeentelijke informatiepagina is ingevoerd op wens van de gemeenteraad (motie gemeentelijke informatiepagina 8 november 2018). Op basis van deze motie hebben wij besloten een aanbesteding te starten voor de gemeentelijke informatiepagina voor een periode van 1 jaar (vanaf juli 2019) met een optie tot verlenging van één jaar. Hiervoor hebben wij het budget opgenomen wat in de motie is opgenomen.

Representatiekosten (N 10.000 structureel)

De gemeenten hebben de laatste jaren een veranderende rol gekregen. In plaats van zelf uitvoeren wordt steeds meer ruimte gegeven aan de samenleving om beleid mee te maken en te realiseren. Ook Steenberghe heeft hiermee te maken. Die veranderende rol leidt ertoe dat wij het budget voor representatiekosten hebben bekeken. In 2018 zien we al dat het budget niet toereikend is. Een structurele bijstelling achten wij noodzakelijk.

Voorstellen voor nieuw of intensivering van beleid

Uitvoeringsprogramma dienstverlening (N 60.000 structureel)

Om de slag te kunnen maken naar het digitaal aanbieden van producten en het continu verbeteren van de kwaliteit van dienstverlening hebben wij, in lijn van het nieuwe Raadsprogramma Aan de Slag!, een budget opgenomen van € 60.000 structureel. Er moet worden geïnvesteerd in mensen (projectleiding) en middelen (hard- en software).

Hondenbelasting (N 10.000 vanaf 2021)

Vanaf 2021 wordt de hondenbelasting afgeschaft. Het jaar 2020 gebruiken we om te onderzoeken welke voorzieningen we in stand willen houden en welke niet. Tegenover het vervallen van de inkomsten (€ 100.000 staan ook kostenbesparingen. Wij hanteren op dit moment het uitgangspunt dat de kosten kunnen worden afgebouwd tot een bedrag van € 10.000.

Organisatieontwikkeling (N 2020 216.000 2021 266.000, 2022 e.v. 316.000 structureel)

Zoals aangegeven bij de beschrijving van de opgave organisatieontwikkeling heeft de transitie gevolgen voor het budget. Zowel structureel als incidenteel. De structurele lasten worden in deze perspectiefnota opgenomen. De incidentele lasten worden gedekt door onttrekking aan de te vormen Reserve Transitie Organisatie.

Stelpost voor ambities uit de samenleving (N2021 250.000, 2022 500.000 en 2023 750.000 structureel).

Vanaf 2021 bouwen we ruimte in de begroting voor € 250.000 in 2021 naar € 750.000 in 2023. Daarmee ontstaat voor de komende jaren een investeringsvolume van 15 miljoen. Deze ruimte kunnen we inzetten voor investeringen die voortkomen uit de Toekomstvisie.

Overzicht van de voorstellen

Programma 5 Bestuur en Dienstverlening	2020	2021	2022	2023
Noodzakelijke bijstellingen				
Uitbreiding 0,4 fte wethouder	38.000	38.000	38.000	38.000
Gemeentelijke informatiepagina	15.000	15.000	15.000	15.000
Representatiekosten	10.000	10.000	10.000	10.000
Subtotaal noodzakelijke bijstellingen	63.000	63.000	63.000	63.000
Voorstellen voor nieuw beleid				
Dienstverlening	60.000	60.000	60.000	60.000
Hondenbelasting	0	10.000	10.000	10.000
Organisatieontwikkeling structureel	216.000	266.000	316.000	316.000
Organisatieontwikkeling incidenteel	614.000	705.500	356.500	181.000
Waarvan te dekken via BR Transitie Organisatie	-614.000	-705.500	-356.500	-181.000
Stelpost voor ambities uit de samenleving	0	250.000	500.000	750.000
Subtotaal voorstellen voor nieuw beleid	276.000	586.000	886.000	1.136.000
Totaal lasten	339.000	649.000	949.000	1.199.000
Waarvan incidenteel te dekken	0	0	0	0
Totaal programma	339.000	649.000	949.000	1.199.000

5. Opvolging moties

Motie afvalstoffenverordening (29-11-2018)

Naar aanleiding van de unaniem aangenomen motie Afvalstoffenverordening 2019 is het college het volgende opgedragen:

- *Zo spoedig als mogelijk het uitvoeringsbesluit te wijzigen en de Stichting Dintelkat toe te staan om kleding in te zamelen.*
- *De mogelijkheid tot het permanent inzamelen van gebruikte kleding ook toe te staan aan lokale verenigingen en stichtingen in de gemeente Steenbergen, zoals sport- en culturele verenigingen, scouting en overigen niet commerciële jeugdwerkinstellingen en soortgelijke goede doelen organisaties mits beschikkend over de ANBI status dan wel het CBF keurmerk.*

Op basis van een dienstverleningsovereenkomst met Stichting De Kringloper heeft de gemeente een aantal taken bij De Kringloper ondergebracht. Een van deze taken is de textielinzameling. De opbrengst die ze daarmee realiseren draagt bij aan de algemene kosten. Daarnaast biedt het werk voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Er is gekeken of de Kringloper ook voor andere organisaties (verenigingen, stichtingen) de inzameling kan doen. Dat is echter niet mogelijk. De Kringloper is hiervoor niet ingericht. Daarnaast zou er fors moeten worden geïnvesteerd in bovengrondse containers om de diensten aan te kunnen bieden aan andere partijen. De Kringloper is niet in staat deze investeringen voor hun rekening te nemen.

Ook het opnieuw aanbesteden van de textielinzameling aan een andere partij lijkt ons niet de juiste weg. Dat zou betekenen dat De Kringloper een groot deel van de dekking op vaste kosten verliest en geen werk meer kan bieden aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Textielinzameling draagt bij aan de algemene exploitatie van de Kringloopwinkel in Steenbergen. Bij het wegvallen van de totale textielinzameling ontstaat het risico dat deze vestiging in gevaar komt.

Er is wel een alternatief. Verenigingen kunnen (onder bepaalde voorwaarden) terecht bij Saver. Daarbij geeft Saver een vergoeding aan de vereniging van € 60 per container. De voorwaarden hebben betrekking op 12 aanbiedingen per jaar, 350 kg per lediging en een acceptabele kwaliteit textiel.

Geadviseerd wordt, mede uit oogpunt van de doelstellingen van de Participatiewet, te opteren voor het alternatief.

Motie Gemeentelijke informatiepagina (8-11-2018)

Naar aanleiding van de unaniem aangenomen motie Gemeentelijke informatiepagina is het college het volgende opgedragen:

- Met een voorstel te komen voor het opzetten van een gemeentelijke informatiepagina in een huis aan huis krant die 2 wekelijks verschijnt binnen de gemeente Steenbergen
- De verschillende mogelijkheden en kosten hiervan te onderzoeken
- Nog voor het einde van het jaar een voorstel en offerte te presenteren aan de gemeenteraad
- Voor de invoering van de gemeentelijke informatiepagina voorlopig een bedrag van 15.000 euro uit de algemene middelen te reserveren voor 2019

- In de volgende jaren de kosten structureel op te nemen in de begroting

In deze nota hebben wij bij het programma Bestuur en Dienstverlening een noodzakelijke budgetmutatie van € 15.000 (structureel) opgenomen waarmee invulling wordt gegeven aan deze opdracht. Inmiddels is dit gestart.

Motie Oormerken gereserveerde budget 750 jaar Steenbergen

Naar aanleiding van de unaniem aangenomen motie Oormerken gereserveerde budget 750 jaar Steenbergen is het college het volgende opgedragen:

- Inwoners en verenigingen te stimuleren een groep te vormen die de organisatie van 750 jaar Steenbergen geheel op zich gaat nemen
- Er op toe te zien dat deze organisatie in belangrijke mate hun benodigde budget zelf bij elkaar verzamelt
- Als gemeente op basis van dit besteedbare budget naar verhouding en in redelijkheid financieel bijdraagt om tot een optimaal jubileum te komen
- Het in de begroting gebudgetteerde bedrag van € 100.000 te oormerken en pas geheel of gedeeltelijk beschikbaar te stellen als de organisatie 750 jaar Steenbergen een sluitend plan heeft ingediend waarin naar redelijkheid en evenwichtigheid door de gemeente financieel in bijgedragen wordt.

Wij verwijzen u naar het onlangs aangeleverde raadsvoorstel BM1902221 waarin de raad wordt gevraagd de middelen voor de ambtelijke capaciteit op te nemen in deze nota. Bij het programma Kunst, cultuur en erfgoed treft u de noodzakelijke budgetmutatie aan.

6. Investeringsen

Vanuit het vorige raadsprogramma is een aantal investeringen “in potlood” in de begroting opgenomen. De bedragen waren nog indicatief. Dat was een totaal bedrag van € 2.990.000. Zie pagina 16 van de Programmabegroting 2019. Hiervoor hebben wij wel een stelpost opgenomen voor de kapitaallasten die hieruit voort komen. Die bedraagt € 100.000 in 2021 en € 150.000 voor 2022. Deze investeringen zijn opgenomen in onderstaand staatje. Hieraan zijn de concrete investeringsvoorstellen uit deze perspectiefnota toegevoegd.

Investeringsen	2020	2021	2022	2023
Vanuit begroting 2019				
Herdenkingsbos	150.000			
Maatregelen GVVP	750.000	750.000		
Stimuleren fietsvoorzieningen		150.000		
Fietsparkeren bij bushaltes		40.000		
Verhogen veiligheid bermen			250.000	
Uitbreiden milieustraat	750.000			
Stimuleren watersport door aanleg ligplaatsen			150.000	
Vanuit perspectiefnota 2020				
Vervanging / vernieuwbouw Gummarusschool	1.500.000			
Infrastructuurle voorzieningen AFC (Noordzeedijk / Kreekweg)	500.000	500.000	500.000	200.000
Totaal	3.650.000	1.440.000	900.000	200.000

Het raadsprogramma Aan de Slag! bevat de ambitie om vanaf 2021 budgettaire ruimte op te bouwen voor investeringen. In deze nota hebben wij voor de jaren 2021, 2022 en 2023 een stelpost opgenomen voor *ambities vanuit de samenleving* van respectievelijk € 250.000, € 500.000 en € 750.000. Dit is structureel. Het traject van de Toekomstvisie geeft hier richting aan. Gaandeweg bouwen we een Investeringsagenda Steenberg, die in de perspectiefnota 2021 een volledig beeld moet geven.

Kanttekeningen:

- De kosten van projectleiding (en - assistentie) worden gedekt uit het investeringsbedrag.
- De beschikbare investeringsbedragen uit de begroting 2019 worden betrokken bij het opstellen van de nieuwe Investeringsagenda Steenberg. Zoals het raadsprogramma aangeeft vormen deze een fundament om op voort te bouwen. De totale stelpost voor investeringen bedraagt hiermee voor 2021 € 350.000, voor 2022 € 650.000 en 2023 € 900.000.
- Met het aanpassen van het bedrag voor kapitaallasten (zie toelichting 7 bij het overzicht Vertrekpunt van het hoofdstuk 3 Financieel beeld) zijn de reguliere vervangingsinvesteringen gewaarborgd. De vervangingsinvesteringen zijn opgenomen in de Bijlage 5 Vervangingsinvesteringen.

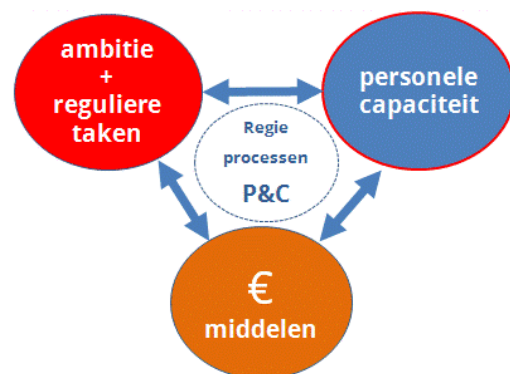
Bijlage 1 organisatieontwikkeling

We bouwen aan een toekomstbestendige organisatie. Het Raadsprogramma Aan de Slag! geeft aan dat het gemeentelijk apparaat kwalitatief, effectief en efficiënt moet zijn ingericht. We beogen een op de samenleving gerichte en toekomstbestendige organisatie die wendbaar en betrokken is, en die goed kan inspelen op de veranderingen in de samenleving, de inhoudelijke ambitie van de gemeenteraad, en de veranderde rol van de gemeentelijke overheid. De nieuwe organisatiestructuur is in 2018 in werking getreden. De formele regelingen zijn hierop aangepast. De managementfuncties zijn per 1 juli 2018 ingevuld.

Op 18 maart 2019 is aan leden van de gemeenteraad de transitie van de ambtelijke organisatie toegelicht. Inzicht is gegeven in de aanleiding, de organisatieontwikkeling vanaf december 2015 tot heden en een doorkijk naar de komende jaren. Belangrijke aandachtspunten zijn 'sturing en regie' en het personeelsbestand. Er is tevens indicatief inzicht gegeven in de financiële consequenties van de doorontwikkeling; structurele uitbreiding van de formatie, vermindering van inhuur en advies- en overige kosten, en een transitiereserve voor frictiekosten en opvang van organisatorische verbeteringen.

Inzicht en balans

Om zowel de doorontwikkeling van de organisatie gestalte te geven als ook de inhoudelijke ambitie van het bestuur te kunnen nastreven is een belangrijke voorwaarde om continu te beschikken over een kwalitatief en kwantitatief optimale personele bezetting, met gemotiveerde medewerkers. Het is belangrijk balans te vinden tussen dat wat we willen en dat wat we aankunnen. Gestreefd wordt naar een gezonde balans tussen ambitie, benodigde capaciteit (kwantitatief en kwalitatief), en kosten.

Om gefundeerd een vervolg te kunnen geven aan de doorontwikkeling van de organisatie zijn diverse onderzoeken uitgevoerd:

- Medewerkerstevredenheidsonderzoek (2017/2018);
- Benchmark formatie en kosten+verdieping benchmark (Berenschot, okt. 2018);
- Strategische personeelsplanning (jan. 2019);
- Mogelijkheden voor een vitaliteitsregeling, voorheen generatiepact (maart 2019);
- Evaluatieonderzoek communicatie gemeente (EMMA, mei 2019);
- Evaluatie pilot Regie op bestuurlijke opgaven (Hupse auditing en bemiddeling, maart 2019).

Geconcludeerd is dat er een disbalans is tussen de ambities enerzijds en de personele capaciteit (kwalitatief en kwantitatief) anderzijds. Het personeelsbestand van de gemeente Steenbergen heeft ten opzichte van andere gemeenten in de regio relatief veel 60+ers, een relatief laag opleidingsniveau, en een relatief lage externe mobiliteit. De ambtelijke organisatie heeft relatief veel capaciteit op uitvoering, en minder op het gebied van met name beleid, regie, vergunningverlening, ruimtelijke ordening/volkshuisvesting, en financiën en control. Versterking

is nodig op het gebied van toezicht en handhaving en integrale veiligheid in het bijzonder. Het communicatieonderzoek geeft duidelijkheid over de benodigde capaciteit voor het taakveld communicatie.

Ontwikkeling personeelsbestand

Het is de uitdaging om de juiste persoon, op juiste moment, op de juiste plek, in de juiste rol te krijgen. Het is inmiddels duidelijk dat de disbalans niet alleen via de Strategische personeelsplanning oplosbaar is binnen het bestaande personeelsbestand. De kwalitatieve slag zal gemaakt worden door ook een tijdelijke of structurele uitbreiding van de formatie op een aantal taakvelden. Dat leidt tot vermindering van inhuurkrachten en verlaging van de advies- en overige kosten.

Er is onderzocht welke personele capaciteit ontbreekt, zowel kwantitatief als kwalitatief, om de ambities waar te maken, gedecentraliseerde taken van rijksoverheid naar gemeenten op te vangen, en reguliere taken uit te voeren. Dit heeft geleid tot een uitbreidingsbehoefte van personeel op de verschillende inhoudelijke disciplines, die bijdraagt aan de toekomstbestendigheid van de organisatie. Rekening houdende met het draagvermogen en bedrijfsvoering van de organisatie enerzijds en de bestuurlijke ambities anderzijds is niet alleen behoefte aan uitbreiding op inhoudelijke disciplines, maar ook op bedrijfsondersteunende en adviserende disciplines zoals Financiën en Personeel & Organisatie.

Indien de transitie alleen via natuurlijk verloop van personeel zal plaatsvinden, kan de ambitie niet op korte termijn waargemaakt worden. Een vitaliteitsregeling kan stimuleren dat medewerkers die gedeeltelijk eerder willen stoppen met werken eerder plaats kunnen maken voor medewerkers met andere competenties die nu gevraagd worden. Daarmee wordt de transitie van de organisatie kracht bijgezet en kunnen we versnellen. Door te anticiperen op vertrek van oudere werknemers die de pensioengerechtigde leeftijd naderen, kan voorkomen worden dat er een gat in formatie ontstaat en kan kennis en ervaring tijdig worden overgedragen. Dit heeft evenwel frictiekosten tot gevolg.

In het medewerkers tevredenheids onderzoek (MTO) is aangegeven dat medewerkers meer leuke of interessante, uitdagende klussen (de 'krenten uit de pap') zien verdwijnen naar ingehuurde krachten en dat daarmee kennis verloren gaat. Als de organisatie uitgaat van een flexibele inzet van medewerkers, zal de organisatie dit moeten faciliteren. Bijvoorbeeld door het tijdig opleiden van de medewerkers en door medewerkers ervaring te laten opdoen met taken die ze niet eerder hebben gedaan. Dit laatste past goed in een lerende organisatie, die de gemeente Steenbergen wil zijn.

Bovendien is in 2019 het Beleidskader inhuur derden vastgesteld. Hierin staat onder welke condities capaciteit ingehuurd kan worden. Pas nadat is gebleken dat er intern geen kandidaten zijn, kan er sprake zijn van inhuur bij vervanging bij uitval, bij niet snel vervulbare vacatures, bij piekbelasting, en bij klussen of projecten die specifieke kennis en ervaring vereisen. Door de krapte op de arbeidsmarkt zal voor de werving van vast personeel telkens bezien worden op welke wijze dit het beste kan plaatsvinden.

Second opinion extern bureau

Bureau Berenschot heeft de gewenste personele capaciteit van de organisatie in een vervolgonderzoek met een nadere kritische blik onderzocht vanuit het zogenaamde '4-ogen-principe' (Berenschot, *Formatieonderzoek gemeente Steenbergen*, april 2019). Berenschot heeft zowel de huidige capaciteit als de benodigde capaciteit getoetst. Hierbij is gekeken naar de mate waarin de gemeente de ontwikkelingen en ambities voldoende in beeld heeft en of deze voldoende toekomstbestendig is.

Geconcludeerd is dat de gemeente zowel kwantitatief als kwalitatief een transitie dient door te maken. Deze transitie zorgt ervoor dat de ambtelijke organisatie op onderdelen de basis op orde kan krijgen, en de huidige en wenselijke politiek-bestuurlijke ambitie in de komende jaren kan waarmaken.

Gelet op de context van Steenberg en acht Berenschot het begrijpelijk dat er momenteel veel ambities bestaan. Sommige ambities zijn noodzakelijke opgaven, omdat wet- en regelgeving dit voorschrijft. Andere ambities staan benoemd in het coalitieakkoord of zijn organisatorische ontwikkelbehoeften die grotendeels verband houden met aspecten die in het verleden weinig aandacht hebben gekregen of onvoldoende zijn ontwikkeld.

Het vraagt tijd om op een juiste wijze de organisatie beter aan te sluiten op de ambitie van de raad, op de overgehevelde taken van de rijksoverheid, en op de organisatievisie en kernwaarden. Berenschot constateert dat de organisatie meer rust, overzicht en voorspelbaarheid aan het creëren is, en meer integraliteit in complexe vraagstukken aanbrengt. Hierdoor ontstaat een basis om beter in te schatten wat binnen de organisatie vanuit verschillende afdelingen en functies nodig is om aan vraagstukken te besteden. Het gaat niet alleen om capaciteit, maar ook om gewenste procesinrichting, rolinvulling en verantwoordelijkheden. Hoewel niet diepgaand onderzocht, lijkt zo'n proces- en ketengerichte benadering veel op te kunnen leveren om zo te komen tot een toekomstbestendige organisatie. Dit verder mogelijk maken vergt uiteraard wel een investering in tijd en geld.

Berenschot heeft de gevraagde uitbreidingen getoetst. Beoordeeld is in hoeverre de onderbouwing hiervan aannemelijk, niet aannemelijk of op basis van beschikbare informatie niet te beoordelen is. Het merendeel van de gewenste uitbreidingen acht Berenschot volstrekt voorstelbaar. Benadrukt wordt de noodzaak tot versteviging van met name de financiële adviesfunctie en van de HR-advisering voor onder meer facilitering van ontwikkeling medewerkers en teammanagers, en begeleiding van in- door en uitstroom van medewerkers.

Berenschot plaatst tevens kanttekeningen. Er ligt een forse ambitie, zowel inhoudelijk als ook organisatorisch. Het dilemma is dat er zowel snel actie nodig is om ambities te realiseren als ook inzicht nodig is alvorens de organisatie goed kan worden gericht en ingericht om doelrealisatie mogelijk te maken. Naarmate de tijd vordert kan een toenemende druk (van het college en de raad) ontstaan op het realiseren van alle verwachtingen. Deze toenemende druk kan leiden tot meer werkdruk / stress en vervolgens tot verminderde realisatie van gestelde doelen en ambities. In de beleving van Berenschot is het nodig om beter te prioriteren in werkzaamheden dan wel taken anders te organiseren. Een sterkere prioritering creëert meer realistische verwachtingen.

Tevens wordt afgevraagd of uitbreiding van formatie in een aantal gevallen de enige optie is. Om de balans ambitie - capaciteit - middelen te handhaven zijn er diverse keuzes: geld toekennen voor uitbreiding van formatie inclusief structurele flexibele schil, taken stoppen of verminderen, taken door anderen laten doen, taken anders organiseren, taken in tijd vooruit plannen (faseren), kwaliteitsniveaus naar beneden bijstellen, of ambities bijstellen. Het meer dan nu inzicht creëren in de huidige en de toekomstige werklast is ook noodzakelijk om een overschot aan menskracht te voorkomen, en realistische verwachtingen te creëren.

Om een wendbare organisatie te zijn, is volgens Berenschot flexibiliteit in formatie en kosten randvoorwaardelijk. Op dit moment lijkt er weinig flexibiliteit beschikbaar.

Berenschot heeft per domein inzichtelijk gemaakt welke ontwikkelingen in de toekomst mogelijk extra formatie gaan vragen, maar waar nu nog geen formatie voor gevraagd wordt. Dit geldt bijvoorbeeld voor de Wet private kwaliteitsborging in de bouw, de regietaak inburgering, de Wet GGZ Beschermd wonen en de wens om zorgfraude regionaal aan te pakken. Ook de bestuurlijke

opgaven die nog niet zijn uitgewerkt, zoals bijvoorbeeld de Toekomstvisie, kunnen mogelijk impact op de benodigde formatie hebben.

Formatiebeperking kan wellicht op termijn plaatsvinden al gevolg van digitalisering van processen, transformatie van de WVS, kansen in regionale samenwerking, of veranderingen in politiek-bestuurlijke ambities.

De binnen de organisatie geïnventariseerde beschikbare budgetten zijn in de beleving van Berenschot een welkome bron om incidenteel te benutten voor structurele verbetering. Berenschot adviseert derhalve dan ook het vrijmaken van een ontwikkelbudget.

Regionale samenwerking

De personele vraagstukken worden gezien in samenhang met de verbetering van de interne processen en informatievoorziening en regionale samenwerkingsmogelijkheden.

Alhoewel Steenbergen binnen het sociaal domein en op het gebied van het digitaal financieel systeem al regionaal samenwerkt, acht bureau Berenschot het raadzaam te zorgen voor een meer bewuste en expliciete koers in de regio. De regio heeft immers allerlei ervaring en vaardigheden waarvan gemeente Steenbergen gebruik zou kunnen maken. Tegelijk kan de regio ook iets aan gemeente Steenbergen hebben. Dat wat in Steenbergen goed gaat kan inspirerend zijn voor de regio, hetgeen de trots binnen Steenbergen kan aanwakkeren.

Een concrete verkenning voor regionale samenwerking op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) binnen de ruimtelijke ordening is in 2019 in een afrondend stadium, om in 2020 te komen tot een kader voor samenwerking in de regio op het gebied van VTH.

Als relatief kleine gemeente is Steenbergen te kwetsbaar om de digitale voorzieningen in eigen beheer te houden en te kunnen blijven voldoen aan de actuele eisen en wensen van inwoners, bedrijven, instellingen en medeoverheden. Om toekomstbestendig te zijn is regionale samenwerking verkend.

De raad is in april 2018 geïnformeerd over het vooronderzoek naar een eventuele regionale samenwerking op het gebied van ICT. Daarbij is gekeken naar twee partijen, Equalit en ICT West Brabant West. Geconcludeerd is dat aansluiten bij Equalit voor Steenbergen de beste optie is. Dit heeft geleid tot een intentieovereenkomst tussen de gemeente Steenbergen en de gemeente Oosterhout, vertegenwoordiger van Equalit. De bedoeling is dat de gemeente aansluit bij de (lichte) Gemeenschappelijke Regeling samenwerking ICT, die al 12 deelnemers kent (11 gemeenten en de Omgevingsdienst Midden- en West Brabant). Deze samenwerking zal onder meer bijdragen aan de verhoging van de kwaliteit van onze processen en informatievoorziening, wordt de kwaliteit van digitale dienstverlening beter geborgd, wordt de kwetsbaarheid van de organisatie minder en worden de kosten op de langere termijn minder ten opzichte van de situatie dat Steenbergen ICT zelf blijft doen. In de meerjarenbegroting 2019 is al rekening gehouden met de eventuele samenwerking. De migratie naar Equalit wordt vooralsnog voorzien in het voorjaar van 2020.

Voor het financiële systeem en voor de wettelijk verplichte e-facturatie werkt Steenbergen al samen met de gemeente Woensdrecht, die eerder al is aangesloten bij Equalit.

Transitieperiode

De organisatieontwikkeling is destijds gestart met het verkrijgen van inzicht op diverse vlakken. Op basis van het verkregen inzicht zijn de opgaven voor de doorontwikkeling van de organisatie nu scherper in beeld. Het gaat niet alleen om capaciteit, maar ook om optimaliseren van processen, manier van werken, rolinvulling, taakopvatting en verantwoordelijkheden. Berenschot constateert in de 'second opinion' dat dit een investering vraagt in tijd en geld.

Bij het bouwen van de nieuwe organisatie hebben wij gekozen voor opgavengericht werken. Doel hiervan is om in verbinding met de samenleving tot integrale oplossingen te komen, waarbij de regie zich richt op het bereiken van de gewenste maatschappelijke effecten. We kijken met een brede blik naar opgaven en vertalen de gewenste maatschappelijke effecten naar activiteiten. De samenleving staat daarbij centraal met focus op samen zaken voor elkaar krijgen. Kenmerk van het opgavengericht werken is het zoeken naar verbindingen tussen de verschillende beleidsterreinen, samen met inwoners en ondernemers. Ook hier zijn de ambities in het raadsprogramma leidend. Wij sturen actief op de realisatie van deze ambities.

Er wordt gewerkt aan een uitvoeringsprogramma met maatregelen, waarin de onderlinge afhankelijkheden en prioriteiten zichtbaar worden. Er zal tevens een fasering aangebracht worden in de maatregelen en de wenselijke werving van formatie, om het zo voor de organisatie behapbaar te houden. De koppeling van ambitie, capaciteit en financiën krijgt aandacht om (nog) meer discipline in de toekenning van mensen en middelen te krijgen. Het pakket aan maatregelen moet op termijn leiden tot een efficiëntere en effectievere manier van werken. Dit brengt op termijn voordelen met zich mee, op sommige onderdelen ook financieel.

Een constante vinger aan de pols bij de ambitie- en organisatieontwikkeling is noodzakelijk. Via de perspectiefnota, begroting en tussentijdse rapportages kan de afstemming worden bijgesteld.

Financiële consequenties

In de begroting 2018 en 2019 zijn eenmalig budgetten beschikbaar gesteld om de organisatieontwikkeling in gang te zetten (2 maal € 200.000). Het budget voor opleidingen groeit in drie jaar tijd naar marktconform niveau (€ 25.000 jaarlijks). De volgende stap is het op niveau brengen van ons personeelsbestand, zowel kwalitatief als kwantitatief, om de organisatie toekomstbestendig te maken. Daarmee is een bedrag gemoeid van € 1.931.000. Door het afbouwen van de inhuur, advies- en overige kosten en het inzetten van andere beschikbare dekkingsbronnen in onze begroting kunnen wij het grootste deel van deze kosten opvangen. Op termijn (2022) is een *structureel* bedrag nodig van € 316.000 nodig om alle structurele kosten te kunnen dekken.

Om de huidige en wenselijke situatie te kunnen overbruggen zijn *incidentele* middelen nodig in de vorm van een bestemmingsreserve Transitie Organisatie van € 2.261.250 voor de periode tot en met het jaar 2023. De reserve is onder meer bedoeld voor het strategisch personeelsbeleid, een vitaliteitsregeling optimaliseren of digitaliseren van processen en het oplossen van knelpunten. Het vormen van een bestemmingsreserve Transitie Organisatie sluit aan bij het advies van Berenschot om een ontwikkelbudget beschikbaar te stellen.

Voor de vitaliteitsregeling wordt gezien welke individuele of collectieve maatregelen hieraan kunnen bijdragen. Bijvoorbeeld een uitstroomregeling voor medewerkers die eerder willen stoppen met werken.

De reserve Transitie Organisatie wordt gevormd door een overheveling uit de Algemene Reserve. Dit wordt door een begrotingswijziging bij de Tussenrapportage 2019 aan de raad voorgelegd. Een overzicht en toelichting van de eenmalige posten is in het navolgende schema opgenomen.

Enmalige kosten / onderbouwing reserve

Onderbouwing reserve Transitie Organisatie	2019	2020	2021	2022	2023	Totaal
Frictiekosten a.g.v. strategisch P-beleid	148.250	136.500	232.000	63.000	101.000	680.750
Incidentele knelpunten organisatie	256.000	95.500	0	0	0	351.500
Vitaiiteitsregeling	0	100.000	100.000	90.000	80.000	370.000
Overbrugging transitieperiode	0	172.000	263.500	93.500	0	529.000
Stelpost niet voorziene frictie		50.000	50.000	50.000	0	150.000
Projectkosten begeleiding	0	60.000	60.000	60.000	0	180.000
Totaal	404.250	614.000	705.500	356.500	181.000	2.261.250

Toelichting:

Frictiekosten als gevolg van strategisch Personeelsbeleid

Dat zijn de kosten van maatregelen vanuit het strategisch personeelsbeleid. De medewerker die uitstroomt begeleidt de nieuwe medewerker gedurende een bepaalde periode. Zo wordt kennis vastgehouden en continuïteit geborgd.

Incidentele knelpunten

In navolging van het onderzoek van Berenschot ligt er een aantal acute knelpunten waarvoor we maatregelen hebben getroffen en nog gaan treffen. Deze liggen met name op het terrein van interne ondersteuning (P&O en financiën).

Vitaliteitregeling

De regeling moet nog worden uitgewerkt. Wij hebben een inschatting gemaakt van het aantal medewerkers dat zal deelnemen. Er zit een afbouw in omdat naar verloop van tijd medewerkers de pensioenleeftijd bereiken. De regeling zelf staat maar voor een bepaalde tijd open.

Overbrugging transitieperiode

De transitie is een omvangrijk proces. De transitieperiode loopt van 2019 – 2023. Om uiteindelijk op het structureel niveau van de meerkosten uit te komen (€ 316.000) is in de jaren 2020-2023 een overbrugging noodzakelijk. Dat zijn incidentele lasten.

Stelpost niet voorziene frictie

Gedurende de transitieperiode kunnen zich situaties voordoen waarin we niet hebben voorzien bij het ramen van de kosten. Om op dat moment toch te kunnen handelen hebben wij een stelpost opgenomen van in totaal € 150.000.

Projectkosten begeleiding

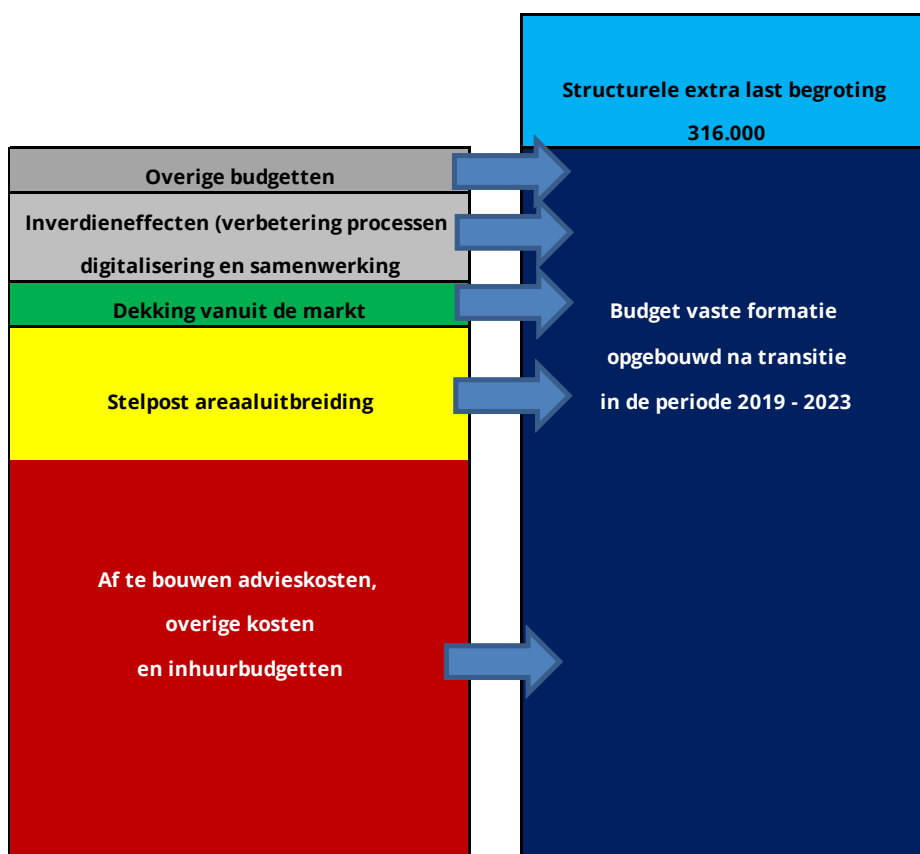
Voor de begeleiding van het project Transitie Organisatie hebben we op dit moment geen capaciteit in huis. Wij houden rekening met een bedrag van € 180.000 over de gehele periode.

Transitie budgetten

Met de voorstellen wordt de gewenste balans tussen ambitie, geld en capaciteit aangebracht in de organisatie. Op het moment dat er nieuwe ambities worden geformuleerd, moet ook de capaciteit beschikbaar worden gesteld. Concreet betekent dit dat bij nieuwe projecten en/of investeringen de capaciteit wordt meegenomen bij het investeringskrediet.

Op de langere termijn kan een scherpere regie op ambities en taakuitvoering, het optimaliseren van interne processen en regionale samenwerking financieel voordeel opleveren. Dat hebben wij voor de jaren 2022 en 2023 financieel vertaald.

Hierna is weergegeven wat er financieel gebeurt bij de transitie. Budgetten worden afgebouwd en waar mogelijk wordt dekking binnen de bestaande begroting ingezet om de transitie mogelijk te maken. De linkerkolom geeft aan waar we budgetten afbouwen en dekking binnen de begroting inzetten. Uiteindelijk geeft dat, bij het afronden van de transitie, een structurele extra last op de begroting van € 316.000.

Bijlage 2 ontwikkelingen afvalstoffen(heffing).

Hieronder is een overzichtje opgenomen van de lokale heffingen die we in Steenberg en kennen. De heffingen zijn gebaseerd op de verordeningen die de raad voor 2019 heeft vastgesteld.

Bedragen * € 1.000	2019 begroting
OZB	4545
Afvalstoffenheffing	3313
Rioolheffing	1642
Hondenbelasting	102
Toeristenbelasting	80
Forensenbelasting	14
Reclamebelasting	62
Leges bouwvergunningen	761
Leges overig (burgerzaken)	454
Marktgeden	3
Begraafrechten	62
Totaal	11038

De OZB, afvalstoffenheffing en de rioolheffing zijn de grootste heffingen. Samen ruim 86% van het totaal. De OZB is een algemeen dekkingsmiddel, de afvalstoffenheffing en rioolheffing worden ingezet voor specifieke doelen. De lasten worden gedragen door de gebruikers. Dat gebeurt op basis van 100% kostendekking. Dat is het huidige beleid van de gemeente.

De OZB en rioolheffing zijn de laatste jaren stabiel. Los van de toegestane indexering zijn er geen grote bewegingen te zien in het tarief voor onze inwoners en bedrijven.

Bij de afvalstoffenheffing is het beeld anders. Al een aantal jaren worden wij, net als andere gemeenten, geconfronteerd met allerlei prijsverhogingen waar wij

zelf geen invloed op hebben. Die prijsverhogingen worden vaak in verband gebracht met de systematiek van omgekeerd inzamelen. Dat is niet terecht. Juist de systematiek van omgekeerd inzamelen werpt zijn vruchten af. De eerste resultaten wijzen op een forse daling van het restafval en een stijging van andere afvalstromen zoals GFT, papier en drankenkartons. We bereiken daarmee het beoogd effect, maar de bewegingen in de tarieven zorgen er voor dat deze effecten nog niet financieel tot uitdrukking komen.

Door het omgekeerd inzamelen hebben we ook een andere systematiek voor onze tarieven moeten invoeren. Daarbij kwam het systeem van een- en meerpersoon huishoudens het meest tegemoet aan de doeltellingen van het beleid. Dat geeft echter voor een groot deel van de huishoudens verschillen in tarief. Er zijn huishoudens die minder betalen, maar er zijn ook huishoudens die meer betalen. In een aantal situaties leidt dit tot een stijging van 40%.

In navolging van de motie van 18 april 2019 over de afvalstoffenheffing informeren wij u op korte termijn over de mogelijkheden om de berekeningen te herzien of te herstellen. Voor de langere termijn gaan we onderzoek doen naar de lastendruk van Steenberg en ten opzichte van andere gemeenten.

Om goed zicht te krijgen op de ontwikkelingen voor 2020 hebben wij de te verwachten kosten voor 2020 uitgebreid onderzocht. Daarbij zien we verdergaande prijsstijgingen die voor 2019 en de jaren daarna doorwerken in onze begroting. Hieronder is een overzicht opgenomen van de oorzaken van deze stijgingen:

Bedragen * € 1.000	Stijging kosten 2019	Stijging kosten 2020	Stijging kosten 2021	Stijging kosten 2022	Stijging kosten 2023
Papier inzameling. De prijs van papier en karton loopt fors terug.	15	15	15	15	15
Grof huishoudelijk afval. Het aanbod van grof huishoudelijk restafval op de milieustraat is toegenomen.	35	30	25	25	25
Plastic en drankkartons. Er wordt veel meer (factor 2,5) ingezameld. De vergoeding die we nu van het Rijk ontvangen op basis van voorschot is niet kostendekkend. De tarieven voor 2019 en 2020 zijn nog niet bekend.	94	94	94	94	94
Afvalstoffenbelasting. De rijksoverheid heft sinds 1 januari 2019 een afvalstoffenbelasting voor het verbranden van het restafval ad € 32,12/ton. Dit komt bovenop de verwerkingskosten. De aankondiging van deze belasting was pas eind 2018, nadat de begroting was gemaakt.	47	85	80	75	70
Groente, fruit en Tuinafval (GFT) Door omgekeerd inzamelen wordt veel meer GFT afval opgehaald.	60	50	50	50	50
Ophalen huishoudelijk afval In het contract met de inzamelaar is uitgegaan van een ledigingfrequentie van 1 x per 2 weken voor de ondergrondse restafvalcontainers. Dit blijkt in de praktijk minimaal 1 x per week te zijn, sommige containers zelfs 3 x per 2 weken. De ledigingen vinden plaats op basis van ingebouwde vulgraadsensoren. Verder zijn er meer huishoudens voorzien van een restafvalcontainer (buitengebied) dan was geraamd.	63	63	63	60	58
Transportkosten afval Door een gunstige aanbesteding kan het budget naar beneden worden bijgesteld.	-19	-19	-19	-19	-19
Totaal	295	318	308	300	293

Bij een aantal kostenstijgingen zien we, binnen het bestaande beleid, een aantal mogelijkheden om deze wat af te vlakken. Het gaat dan vooral om het sturen op het terugdringen van afvalstromen, zoals het grof huishoudelijk afval bij de milieustraat en het optimaliseren van het ophaalsysteem.

Vanuit de bestaande beleidslijn van 100% kostendekking zou dit een tariefstijging van rond de € 30 per huishouden per jaar betekenen. Voor 2019 zijn de tarieven reeds vastgesteld en zal het nadeel worden betrokken bij de Tussenrapportage 2019. Voor 2020 en verder zal dit worden betrokken in het onderzoek naar onze heffingen OZB, Afvalstoffen en Riolerings. Met als doel een afgewogen keuze te maken over de verdeling van onze gemeentelijke lastendruk.

Bijlage 3 herijking sub begroting sociaal domein.

In de begroting 2019 hebben wij voor het eerst een sub begroting sociaal domein opgenomen. Dit was een eerste versie om inzicht te krijgen in het sociaal domein. De ontwikkelingen gaan echter snel. Deze begroting is tegen het licht gehouden en herijkt. De volgende punten zijn meegenomen.

- De substantieel hogere uitkering voor het BUIG budget 2018 en verder. BUIG staat voor de gebundelde uitkering voor bijstandskosten. Deze post is toegelicht bij het vertrekpunt voor deze perspectiefnota (hoofdstuk Financiële samenvatting)
- Het tekort op het budget Jeugd was voor 2018 lager dan aanvankelijk gedacht en waarmee in de begroting 2018 rekening is gehouden.
- Daartegenover wijzen de meest recente budgetoverzichten op een overschrijding op het Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) voor 2018. Dit zet zich door in het 1^e kwartaal 2019.
- De bestuursopdracht voor de transformatie van het sociaal domein is inmiddels vastgesteld. In de programmabegroting 2019 is hiervoor reeds innovatiebudget opgenomen.

Verder zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- We hebben ons gebaseerd op de realisatie van 2018, tenzij er betere grondslagen aanwezig zijn.
- Met een stabilisatie van het budget Jeugd was in de meerjarenbegroting al rekening gehouden. Daarom is de begroting 2020 en verder voor Jeugd stabiel gehouden. We zetten twee extra jeugdprofessionals in Vraagwijzer. Naar verwachting gaan we dat terugzien in een lagere inzet van de niet vrij toegankelijke jeugdzorg. We compenseren dit budget niet meteen, maar in 2020 met de helft. We groeien vervolgens in 4 jaar toe naar een lichte besparing.
- We gaan uit van een stijging van het budget Wmo en baseren ons daarbij op de realisatie 2018. Tegelijk zetten we twee extra professionals in bij Vraagwijzer met als doel om (net als bij Jeugd) de inzet van maatwerkvoorzieningen te verminderen. We passen hetzelfde principe toe als bij jeugd: in 4 jaar naar een lichte besparing.
- Met de hierboven opgenomen inzet van (jeugd)professionals kan de reservering in de Algemene Reserve voor 2020 van oorspronkelijk € 250.000 verlaagd worden naar € 50.000 vallen. Het restant van € 200.000 vloeit terug naar de Algemene Reserve. Deze reservering is opgenomen ook opgenomen in de begroting 2019. Eveneens voor € 250.000. Dit bedrag is voor 2019 noodzakelijk.
- De reservering voor Beschermd Wonen, opgenomen voor 2019 en 2020 om het risico van nabetaling op te heffen, kan neerwaarts worden bijgesteld van € 150.000 naar € 50.000. Voor 2019 kan deze geheel vervallen. Er kan € 250.000 terugvloeien in de Algemene Reserve.
- De hogere BUIG rijksbijdrage is onverkort in de herijking meegenomen.
- We gaan ervan uit dat loon- en prijsstijgingen in het sociaal domein volledig worden gecompenseerd door de loon- en prijsindexatie in de algemene uitkering van het gemeentefonds.
- Om preventief toezicht van de Provincie te voorkomen, is de in de begroting 2019 opgenomen taakstelling voor het sociaal domein volledig naar nul gebracht.
- De personele ontwikkelingen voor het sociaal domein, opgenomen in de voorstellen voor organisatieontwikkeling) worden gedekt vanuit de beschikbare middelen voor het sociaal domein, inclusief de BUIG uitkering.

De herijking leidt tot een voordeel in het sociaal domein. Dit voordeel bedraagt voor 2020 € 661.000, voor 2021 € 715.000, voor 2022 € 791.000 en 2023 € 735.000. Een gedetailleerd overzicht van de herijkte begroting sociaal domein is opgenomen bij de bijlagen.

De risico's, verbonden aan deze raming, zijn:

1. Onvoldoende compensatie in de algemene uitkering van loon- en prijsstijgingen in het sociaal domein.
2. Onvoorziene (extra) stijging van het beroep op gemeentelijke voorzieningen in het sociaal domein, bijvoorbeeld door verdere toename van complexe situaties.
3. Onvoldoende effect van de inzet van professionals in Vraagwijzer (eerstelijns) en extra inzet op preventie, op de (dure tweedelijns) maatwerkvoorzieningen in de Wmo en Jeugdzorg.
4. (Vertraagde) daling van de BUIG-uitkering door een dalend aantal uitkeringen.

Inmiddels hebben wij verschillende maatregelen getroffen om de risico's vroegtijdig te signaleren (prognosemodel Jeugd en kwartaalmonitor Sociaal Domein), te reduceren (inzet professionals aan de voorkant) of te egaliseren (via de Egalisatiereserve Sociaal Domein). De resterende risico's worden opgevangen met de risicoreserve (als onderdeel van de Algemene Reserve. Een laatste herijking heeft plaatsgevonden bij de jaarstukken 2018. Daarbij is geconstateerd dat het restrisico kan worden opgevangen met de risicoreserve.

Overzicht herijking begroting sub begroting sociaal domein

Onderdeel begroting Sociaal Domein. Bedragen in € 1.000	Begr. 2019	Real. 2018	Welke beweging zien we voor 2020 e.v. **	Effect 2020	Effect 2021	Effect 2022	Effect 2023	Toelichting
PREVENTIE								
Onderwijs	603	614		46	46	46	46	Verhoging betreft hogere kosten leerlingenvervoer (indexering contract)
Volksgezondheid	1.013	1.031		-	-	-	-	
Samenkracht en burgerparticipatie	1.085	1.050		104	104	104	104	Inzet extra jongerenwerker (beweging naar voren)
Wijkteams	794	816		402	402	402	402	Inzet extra expertise Vraagwijzer (beweging naar voren)
TOTAAL PREVENTIE	3.495	3.511		552	552	552	552	
MAATWERKVOORZIENINGEN								
Wmo vervoersvoorzieningen	404	357		-48	-48	-48	-48	Op basis van meest recente realisatiecijfers
Wmo woningaanpassingen	195	198		-	-	-	-	
Wmo Rolstoelen / hulpmiddelen	465	574		108	108	108	108	Op basis van meest recente realisatiecijfers
Wmo Huishoudelijke zorg	2.331	1.973		65	65	65	65	De effecten van het nieuwe abonnementstarief Wmo zijn vanaf 2019 verwerkt. Dat verklaart de stijging 2019 t.o.v. 2018
Wmo begeleiding	1.786	1.901		22	-25	-90	-108	Effect van de investering beweging naar voren
Overige voorzieningen	20	12		-	-	-	-	
Persoonsgebonden budget	640	498		-140	-140	-140	-140	Op basis van meest recente realisatiecijfers
Eigen bijdragen	-155	-299		-	-	-	-	
Jeugd niet vrij toegankelijke zorg	3.407	3.296		-108	-155	-220	-238	Effect van de investering beweging naar voren
Landelijk gecontracteerde zorg	138	124		-	-	-	-	
Pleegzorg	450	461		-	-	-	-	
Persoonsgebonden budget	250	227		-	-	-	-	
Veiligheid Jeugdzorg (o.a. AHMK)	464	447		-	-	-	-	
Inkomensregelingen Bijdrage ISD	1.030	1.315		132	132	132	132	Op basis van het raadsbesluit van 28 februari 2019 (1e begrotingswijziging ISD).
Algemene bestaanskosten	4.963	4.594		-239	-239	-239	-239	Op basis van meest recente realisatiecijfers
Re-integratietrajecten	435	297		-135	-135	-135	-135	Op basis van meest recente realisatiecijfers
Bijdrage WVS	2.871	3.012		-	-	-	-	
Bijzondere bijstand	564	476		-125	-125	-125	-125	Op basis van meest recente realisatiecijfers
Kwijtschelding	189	189		-	-	-	-	
Bijdrage voedselbank	10	10		-	-	-	-	
Gemeentelijke kredietbank	55	48		-	-	-	-	
TOTAAL MAATWERKVOORZIENINGEN	20.512	19.710		-468	-562	-692	-728	
RIJKSVERGOEDINGEN								
Rijksvergoeding BUIG				-1.306	-1.395	-1.481	-1.389	Hogere vergoeding van het Rijk
TOTAAL RIJKSVERGOEDINGEN				-1.306	-1.395	-1.481	-1.389	
UITVOERINGSKOSTEN								
Uitvoeringskosten				74	74	74	74	Extra inzet Wmo beleidsadvies
TOTAAL UITVOERINGSKOSTEN				74	74	74	74	
STELPOSTEN								
Taakstelling sociaal domein				487	616	756	756	Vervalt
TOTAAL STELPOSTEN				487	616	756	756	
TOTAAL MUTATIE SOCIAAL DOMEIN				-661	-715	-791	-735	

**

Voordelig effect

Stabiel

Nadelig effect

Noot

De overige rijksvergoedingen zijn vanaf 2020 niet meer specifiek zichtbaar maar maken deel uit van de algemene uitkering.

Bij de uitvoeringskosten zijn alleende onderdelen opgenomen met mutaties.

Bijlage 4 Doorrekening Raadsprogramma Aan de Slag!

	S/I	2019	2020	2021	2022	2023	Utgangspunten
Mens en Samenleving							
Wonen		-	-	-	-	-	- Geen budgetclaim. Binnen bestaande capaciteit.. Wel
Maatschappelijk Vastgoed	I	Bestaand budget	100.000	50.000	50.000	pm	In totaal 300.000 (kosten voor onderzoek, opstellen planvorming en begeleiding uitvoering). Bedrag van 100.000 zit al in de begroting. Kan al in 2019 worden aangewend.
Sport incidenteel	I		30.000	30.000	30.000		Investeren in speel- en beweegtuinten. Slim organiseren met sponsoring, participatie. Realisatie mogelijk maken vanuit beschikking bestaande middelen in reserves. Onderhoud via partnership inwoners, bedrijven, vrijwilligers.
Sport structureel	S	10.000	30.000	30.000	30.000	30.000	Aanstellen extra Sportcombinatiefunctaris en benodigd werkbudget. Deels dekking vanuit Algemene Uitkering. Vanaf Q4-2019.
Opvang vluchtelingen statushouders		-	-	-	-	-	- Geen budgetclaim.
Jeugdwerk		-	-	-	-	-	- Bestaand budget aanwezig. 15K jaarlijks vanuit huidig raadsprogramma
Onderwijs		-	-	-	-	-	- Geen budgetclaim.
Mantelzorg		-	-	-	-	-	- Inpassen in subbegroting Sociaal Domein. Beweging naar de voorkant.
Kunst, cultuur en erfgoed							
Gummaruskerk		Bestaand budget	-	-	-	-	- Faciliterende rol. Geen extra budgetclaim. Middelen 60K vanuit raadsprogramma taakstellend? Aandachtspunt!
Cromwiel		-	-	-	-	-	- Faciliterende rol. Geen extra budgetclaim.
Leefomgeving en duurzaamheid							
Energietransitie		Bestaand budget	PM	PM	PM	PM	Procesrol. Nog niet concreet te maken. Welke investeringen hier mee gemoed zijn.
Windenergie en opgave ET 2030		PM	PM	PM	PM	PM	Idem
Milieustraat		PM	PM	PM	PM	PM	Vooralsnog budgetneutraal. Hetzij via inzet bestaande investeringsruimte hetzij via heffingen. In afwachting van onderzoek leges.
Arbeidsmigranten		-	-	-	-	-	- Geen budgetclaim
GVP		Bestaand budget	PM	PM	PM	PM	Bestaande investeringsruimte voor het treffen van maatregelen waar nodig. Hiervoor is 1,5 miljoen beschikbaar. Toekomstige investeringen afhankelijk van planvorming.
Groen op orde	S		25.000	25.000	25.000	25.000	Op niveau brengen van groenonderhoud op vastgesteld niveau. Grotendeels met bestaand budget raadsprogramma. Uitgangspunt: vanuit oorspronkelijke middelen burgerparticipatie 50K 50% inzetten op groenprojecten? NB Areaaluitbreiding (inhaalslag) gaan we meenemen in de perspectiefnota 2022.
Groen vervanging bomen buitengebied	I		130.000				Eenmalig vanuit bestaande middelen groen. Noodzaak vanuit groenbeheerplan.
Entrees, rotondes e.d.	I		100.000	100.000	100.000		Onlangs is de entree van Dinteloord afgerond. Alles bij elkaar heeft dat ongeveer € 100.000,- gekost. Vergelijkbaar met deze aanpak zijn de entree's Franseweg, Nassaulaan en Reinierpolder Steenberg. Voor de Franseweg en Nassaulaan zijn plannen in voorbereiding en is budget beschikbaar. Voor de Reinierpolder nog niet. Voorstel: Reinierpolder € 100.000,- en overige entrees en rotondes € 150.000,- Benodigd budget totaal € 250.000,- inclusief benodigde personele capaciteit af te ronden op € 300.000,-
Economie, recreatie en toerisme							
Ontwikkeling economie	S	-	30.000	30.000	30.000	30.000	Gezamenlijke marketing BW als uitvloeisel van Veerkrachtig bestuur. Acquisitie is capaciteit voor (ook via Rewin). Herschikking van economie budgetten.
Recreatie en toerisme		-	-	-	-	-	- Voortzetting huidige beleidslijn en inzet middelen vanuit huidig raadsprogramma 50K structureel
2e supermarkt Dinteloord		-	-	-	-	-	- Faciliterende rol
AFC		-	-	-	-	-	- Faciliterende rol
Kop van Zuid		-	-	-	-	-	- Faciliterende rol
Bestuur en Dienstverlening							
Visie op dienstverlening	S	-	30.000	60.000	60.000	60.000	Verder stap naar digitalisering vraagt investering in mensen en middelen. Capaciteit zit in organisatieontwikkeling.
Veiligheid, uitbreiding BOA capaciteit	S	-	20.000	56.000	56.000	56.000	Uitbreiding BOA formatie van 1,2 naar 2,0 fte.
Veiligheid camera's en buurtpreventie	S	7.500	15.000	15.000	15.000	15.000	Faciliteren teams en aanschaf camera's c.a.
Interne organisatie		-	-	-	-	-	- Zitten in PPN2020
Communicatie		-	-	-	-	-	- Geen budgetclaim
Hondenbelasting	S	-	-	10.000	10.000	10.000	Tegenover vervallen van de inkomsten staan ook kostenbesparingen. Voorlopig uitgangspunt. Afbouw van voorzieningen en kosten. Definitieve invulling in 2020 voorbereiden.
Totaal		17.500	510.000	406.000	406.000	226.000	
Waarvan incidenteel / beschikking reserves		-	(360.000)	(180.000)	(180.000)	-	
Resteert te dekken		17.500	150.000	226.000	226.000	226.000	
Opbouw stelpost voor investeringen				250.000	500.000	750.000	
Extra last op de begroting		17.500	150.000	476.000	726.000	976.000	

Bijlage 5 vervangingsinvesteringen

Investeringen 2020	Investerings- bedrag	Kap. Lasten	Struc.	Afschrijvings- periode
Programma Fysieke leefomgeving en Duurzaamheid				
62100000 Vervanging kunstwerken	644.100	25.764	25.764	25 jaar
<i>(De lasten kunnen worden gedekt uit de voorziening kunstwerken)</i>				
62100100 Verv. masten openbare verlichting	180.060	4.502	4.502	40 jaar
62100100 Verv. armaturen openb.verlichting	280.042	14.002	14.002	20 jaar
<i>(De lasten kunnen worden gedekt uit de voorziening openbare verlichting)</i>				
67300100 Vervanging 2 containers milieustraat	20.000	700	1.400	15 jaar
67200000 Vervanging gemalen riolering	157.071	10.500	10.500	15 jaar
67200000 Vervanging riolering	1.568.257	26.150	26.150	60 jaar
67200000 Verbeteringskosten riolering	85.009	1.400	1.400	60 jaar
Kpl. Rollend materieel				
Ford connect (5095)	27.000	1.950	3.900	7 jaar
New Holland met toebehoren	22.000	2.200	4.400	5 jaar
New Holland (5113)	52.000	4.350	8.700	6 jaar
Klepelmaaier	14.000	1.200	2.400	6 jaar
Actiewagen	20.000	700	1.400	14 jaar
Handhaving auto	33.000	2.050	4.100	8 jaar
Bus onderhoud speeltoestellen	48.000	3.000	6.000	8 jaar
TOTAAL 2020	3.150.539	98.468	114.618	
Investeringen 2021	Investerings- bedrag	Kap. Lasten	Struc.	Afschrijvings- periode
Programma Fysieke leefomgeving en Duurzaamheid				
62100100 Verv. masten openbare verlichting	191.400	4.785	4.785	40 jaar
62100100 Verv. armaturen openb.verlichting	325.637	16.282	16.282	20 jaar
<i>(De lasten kunnen worden gedekt uit de voorziening openbare verlichting)</i>				
67200000 Vervanging gemalen riolering	159.584	10.650	10.650	15 jaar
67200000 Vervanging riolering	1.593.349	26.550	26.550	60 jaar
67200000 Verbeteringskosten riolering	86.369	1.450	1.450	60 jaar
Kpl. Rollend materieel				
Scania	180.000	9.000	18.000	10 jaar
Ford Transit met kraantje	50.000	3.600	7.200	7 jaar
Zoutstrooier	30.000	1.500	3.000	10 jaar
Zoutstrooier	30.000	1.500	3.000	10 jaar
Zoutstrooier	30.000	1.500	3.000	10 jaar
Ford bestel connect	32.000	2.300	4.600	7 jaar
TS Houtversnipperaar	35.000	3.500	7.000	5 jaar
Ford transit	44.000	3.100	6.200	7 jaar
Bus wijkteam	44.000	3.100	6.200	7 jaar
Beregenings installatie	12.000	600	1.200	10 jaar
Beregenings installatie	12.000	600	1.200	10 jaar
Jongerenbus	35.000	2.200	4.400	8 jaar
TOTAAL 2021	2.890.339	92.217	124.717	

Pagina 57